

MENDAROKO
UDALA

MENDAROKO UDALAREN IRUZURRAREN AURKAKO PLANA

1. JUSTIFIKAZIOA ETA SARRERA

Dokumentu honek Mendaroko Udalaren Neurrien Plana jasotzen du, iruzurraren aurkako, interes-gatazkako, finantzaketa bikoitzeko eta estatu- laguntzetako, baita Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoen (BEM) Europako funtsek finantzatutako jarduerak kudeatzen dituzten erakunde guztiei eskatzen zaien estatuko eta Europako araudiaren eskakizunei egokitzeko ere.

Europako Kontseiluak onartu zuen, 2020ko ekainaren 21ean, Next Generation EU programa sortzea. Programa hori pizgarri ekonomikora bideratutako tresna da, eta Europar Batasunak bere gain hartutako finantza-arloko neurririk garrantzitsuenetako bat da 2020an COVID-19ak eragindako aurrekaririk gabeko krisiari erantzuteko. Datozen urteetan ere izango ditu ondorioak programa horrek. Next Generation EU finantza-tresnak, Europako Kontseiluak 2020ko uztailaren 21ean onetsiak, bere baitan hartzen du, elementu nagusi gisa, «Suspertze eta Erresilientzia Mekanismo» bat (hemendik aurrera, SEM): haren helburua Batasuneko estatuetan inbertsioa eta erreformak bultzatzea da, hartara, susperraldi jasangarri eta erresilientea lortzeko, eta, aldi berean, justizia sozialean oinarritutako hainbat erreforma ahalbidetzea, bai maila nazionalen, bai eskumenak transferituta dituzten autonomia-erkidegoekin gobernantza partekatuan.

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021eko otsailaren 12ko 2021/241 (EB) Erregelamenduaren bidez ezarritako Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoa da Suspertze Funtzaren muina. Haren helburua da Europar Batasuneko estatuetan inbertsioa eta erreformak bultzatzea, suspertze iraunkorra eta erresilientea lortzeko, eta, aldi berean, Europar Batasunaren lehentasun ekologikoak eta digitalak sustatzea.

Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoak honako lau helburu nagusi hauek ditu: Europar Batasunaren ekonomia-, gizarte- eta lurralde-kohesioa sustatzea; Europar Batasuna osatzen duten estatu kideen erresilientzia eta doitzeko gaitasuna indartzea; COVID-19ren krisiaren ondorio sozial eta ekonomikoak medeatzea; eta trantsizio ekologiko zein digitalari laguntza ematea. Horiek guztiak bideratuta daude EBko ekonomien hazkunde-potentziala berreskuratzerantz, krisiaren ondoren enplegua sortzeko politikak sustatzerantz eta hazkunde jasangarria bultzatzerantz.

Helburu horiek lortzeko, Europar Batasuneko estatu kide bakoitzak Berreskuratze eta Egoitza Plan bat diseinatu behar du, helburu horiek lortzeko behar diren erreformak eta inbertsio-proiektuak jasoko dituena. Espainiar Estatuko Suspertze, Eraldatze eta Erresilientzia Planak (aurrerantzean, SEEP) zeharkako lau ardatz ditu, 10 politika-palankatan egituratuta, eta horien barruan hogeita hamar osagai biltzen dira, Planaren inbertsioetarako eta erreformetarako programa koherenteak artikulatzea ahalbidetzen dutenak:

- Trantsizio ekologikoa.
- Eraldaketa digitala.

MENDAROKO

UDALA

- Gizarte- eta lurralde-kohesioa eskuratzea.
- Genero-berdintasuna.

Horretan oinarrituta, Ogasun eta Funtzio Publikoko Ministerioak HFP/1030/2021 Agindua onartu du, irailaren 29koa. zeinak Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratu duen (aurrerantzean, OHFP 1030/2021). Agindu horretan, Europako Erkidegoko araudiak BEEP betearazteko ezarritako eskakizunak modu koordinatuan betetzen direla bermatzeko jarraibideak ezartzen dira. Jarraibide horien artean daude, alde batetik, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitzeko, detektatzeko eta zuzentzeko mekanismoak indartzea, eta, bestetik, ingurumenean eragin negatibo nabarmenak izan ditzaketan arriskuen azterketa (Do No Significant Harm DNSH), hasierako ebaluazioaren jarraipena eta emaitzen egiaztapena egitea.

HFP/1030/2021 Aginduak 5. eta 6. artikuluetan garatzen ditu printzipio horiek:

- 5. artikulua araberan, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Planean jasotako erreformak eta inbertsioak gauzatzeko neurriek ez diete kalte esanguratsurik (DNSH) eragingo definitutako sei ingurumen-helburuei¹
- 6. artikulua araberan, "BEEPren neurriak betearazten parte hartzen duen erakunde erabakitzaile edo betearazle orok iruzurraren aurkako neurrien Plan bat izan beharko du, dagokion jarduera-eremuan dagozkion funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabili direla bermatu eta adierazi ahal izateko, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitu, detektatu eta zuzentzeari dagokionez".

Agindu horretako aurreikuspenen artean, 6. artikulua ezartzen eta garatzen duen betebeharra nabarmentzen da, zeinaren arabera, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren otsailaren 12ko 2021/241 (EB) Erregelamenduaren 22. artikulua ezartzen dituen betebeharrak betetze aldera (Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoa ezartzen du erregelamendu horrek), entitate orok, SEMeko funtsen onuradun den heinean Europar Batasunaren finantza-interesak babesteari dagokionez, eduki beharko du honako hau: Iruzurraren aurkako neurrien plan bat eduki beharko du eta plan horrek aukera eman beharko dio, dagokion jardun-eremuan, dagozkion funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabili direla bermatzeko eta deklaratzeko, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitu, detektatu eta zuzentzeari dagokionez.

Beraz, dokumentu honen hasierako helburua da Mendaroko Udalaren esparruan jasotako funtsak arau aplikagarrien arabera erabiltzen direla bermatzea ahalbidetuko duten zenbait neurri adieraztea eta hedatzea, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazkak prebenitu, detektatu eta zuzentzeari dagokionez. Hala ere, ezin da alde batera utzi Planean adierazitako printzipioak eta dokumentuan jasotako eguneroko kudeaketari buruzko neurriak doitu egin behar direla. Beraz, kudeaketa-eredua

¹ Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2020/852 (EB) Araudiak, 2020ko ekainaren 18koak, inbertsio jasangarriak errazteko esparru bat ezartzei buruzkoak eta 2019/2088 Araudia (EB) aldatzen duenak, honako helburu hauek zehazten ditu: a) Klima-aldaketa arintzea; b) klima-aldaketara egokitzea; c) ur- eta itsas baliabideen erabilera jasangarria eta babesa; d) ekonomia zirkular baterako trantsizioa; e) kutsaduraren prebentzioa eta kontrola; f) biodibertsitatea eta ekosistemak babestea eta berreskuratzea

MENDAROKO
UDALA

da, alde batetik, arrazionaltasun-, antolaketa-, eraginkortasun-, efizientzia- eta kontu-emate-printzipioetan oinarrituta, eta, bestetik, iruzurraren, ustelkeriaren eta interes-gatazken aurkako borroka eraginkorra ahalbidetuko duten neurrien antolaketan oinarrituta.

2. HELBURUA, APLIKAZIO EREMUA ETA JARDUERA ESPARRUA

Helburua eta aplikazio eremua

Iruzurraren aurkako Plan honen helburua da iruzurraren eta ustelkeriaren aurkako gaietan aplikatu eta bete beharreko printzipioak eta arauak ezartzea, Berreskuratzeko eta Erresilientziarako Mekanismotik (MRR) datozen funtsen inguruko interes-gatazkek saihesteko.

Planak lau helburu nagusi ditu:

- **Iruzurraren agerpena murriztea**, barnekoa zein kanpoko, iruzur-arrisku nagusiei aurre eginez eta iruzurraren aurkako zikloaren funtsezko lau elementuak kontuan hartuz: prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena.
- **Interes-gatazka saihestea**, parte hartzen duten eragile guztiak horren garrantziaz sentsibilizatuko dituen sistema bat ezarriz eta dagozkion prebentzio-, detekzio- eta zuzenketa-neurriak ezarriz.
- **Europako finantzaketa bikoitzik ez dagoela ziurtatzea**, estatu-laguntzei buruzko araudia aplikatzen dela bermatuz eta **gehiegizko finantzaketa publikoa saihestuz**, funtsen jatorria edozein dela ere.
- BEM funtsekin **ingurumenari kalte nabarmenik eragiten ez dioten ekimenak** soilik babestea

Horretarako, iruzurrezko edozein jardueratan disuasio-efektua eragingo duen kultura sustatuko da, iruzurraren prebentzioa eta detekzioa ahalbidetuz eta iruzurrarekin lotutako delituen eta iruzurrarekin lotutako delituen ikerketa erraztuko duten prozedurak garatuz, kasu horiei modu egokian eta une egokian heltzen zaiela bermatzeko.

Era berean, Plan honek argi eta garbi erakusten du Udaleko gobernu organoaren konpromisoa eta babesa, modu batean edo bestean sustatzen, kudeatzen edo parte hartzen duen jarduera guztietan planaren betetze kultura bat bultzatzeko.

Plan honen esparruan, edozein eratako edo lotura juridiko edo instituzionalpean udalean edo udalerako zerbitzuak ematen dituzten pertsona guztiek osotasunez eta gardentasunez jokatu behar dute beren betebeharrak eta eginkizunak betetzean eta garatzean, eta iruzurtzat, ustelkeriatzat edo interes-gatazkatzat har daitezkeen jokabideak saihestu eta jazarri behar dituzte, bai sektore publikoan bai pribatuan.

Plana plangintza-tresna malgua da; izan ere, iruzurraren aurkako neurrien arloan arau, jarraibide edo gida berriak emanez gero, aldatu ahal izango da. Era berean, planak etengabe berrikusi nahi du iruzurraren aurkako borrokan planteatutako jarduketa bakoitza, hobetzeko.

MENDAROKO

UDALA

Ildo horretan, Planaren indarraldia mugagabea da, baina gutxienez urtean behin berrikusiko da, baldin eta iruzur kasuren bat antzematen bada edo prozeduretan edo langileetan aldaketa esanguratsuren bat gertatzen bada.

Plan hau iruzurraren aurkako zikloaren funtsezko lau elementuen inguruan egituratzen da: prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena, eta EEMtik datozen funtsen kudeaketan esku hartzen duten organo eta langile guztiei aplikatuko zaie: (i) karrerako funtzionarioak, (ii) bitarteko funtzionarioak, (iii) lan-kontratuko langileak, finkoak, mugagabeak edo aldi baterakoak, bai eta Udaleko gobernu-organoeetako kideak ere.

Halaber, erakunde, organismo eta erakunde publiko edo pribatu guztiek, hornitzaileek, kontratistek, azpikontratistek edo laguntzaileek (aurrerantzean, hirugarrenek) politika honi atxiki beharko zaizkio, Mendaroko Udalarekin edozein motatako harremanak hasi eta mantendu ahal izateko.

Jarduera esparrua

Hurrengo kapituluetan zehazten den jarduera-esparruak planean adierazitako lau helburuak lortzeko praktikan jarriko diren tresnak ezartzen ditu. Kasu askotan, hautatutako tresnak dagoeneko ezarrita dauden beste tresna batzuen osagarri dira, bai oro har euskal administrazio publikoen prozedurazko praktikan, bai berriaz administrazio horiek jasotzen dituzten egitura- eta kohesio-funtsak kudeatzeko.

3. IRUZURRAREN ETA USTELKERIAREN AURKAKO TRESNAK ETA PROZESUAK

Planak iruzur-arrisku nagusiei heltzen die, iruzurraren aurkako zikloaren funtsezko lau elementuak kontuan hartuta: prebentzioa, detekzioa, zuzenketa eta jazarpena, eta ziurtatzen du inplikaturako alderdi guztiek, barnekoek (administratzaileek, kudeatzaileek eta kontrolatzaileek) zein kanpokoek (onuradunek eta gizarteak, oro har) ondo baino hobeto ulertzen dituztela beren erantzukizunak, betebeharrak eta, hala badagokio, eskubideak, iruzurrari aurre egiteko planteamendu koordinatu batean oinarrituta.

Prebentzio tresnak:

Iruzurraren aurkako borrokarako adierazpen instituzionala:

Mendaroko Udalak Iruzurraren aurkako borrokarako Adierazpen Instituzional bat sinatuko du, bere webgune instituzionalean argitaratuko dena, eta iruzurraren aurkako borrokan estandar etiko gorenak lortzeko adierazpen argi eta sendoa izango duena.

Iruzurraren aurkako konpromisoa laguntzen jakinarazpenetan:

Laguntzen azken onuradunek berriaz adierazi beharko dute Europako, nazioko eta autonomia-erkidegoko araudian eta Plan honetan ezarritako iruzurraren aurkako neurri guztiak betetzeko konpromisoa. Esleipendunek sinatu beharko dituzten laguntzen jakinarazpenetan eta onarpen-agirian formalizatuko da konpromisoa.

Kontratazio bat denean, nahitaezko baldintza izango da Europako Kontratazio Agiri Bakarra (EKAB) aurkeztea.

MENDAROKO

UDALA

Organo arduraduna:

Iruzurraren kontrako organo bat izendatuko da. Organo hori dokumentu honetan jasotako xedapenak betetzeaz, iruzurraren ebaluazioa egiteaz, irits daitezkeen salaketak aztertzeaz, iruzur edo ustelkeria izan daitezkeen egoerak ebaluatzeaz eta, hala badagokio, dagokien erakundeei jakinarazteaz arduratuko da, bai eta neurri zuzentzaileak proposatzeaz ere.

Arriskuaren eraginaren eta probabilitatearen hasierako ebaluazioa:

Mendaroko Udalak egingo duen iruzur-arriskuaren ebaluazioaren helburu nagusia da Europar Batasunaren finantza-interesei kalte egin diezaieketen iruzur-arrisku jakin batzuen edo maizen gertatzen diren iruzur-egoeren probabilitatearen eta inpaktuaren autoebaluazioa erraztea, bai eta erakundeak gaur egun bere eskumenen garapenean ezarrita dituen kontrolak aplikatu ondoren oraindik iraun dezaketen arriskuak murrizten lagunduko duten kontrol aringarriak hartzea ere.

Mendaroko Udalaren nahitaezko jarduera da irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.5.c) artikuluan xedatutakoari jarraituz.

Udalak konpromisoa hartzen du edozein arrisku penal zein eremutan gauza daitekeen identifikatzeko eta, zehazki, iruzurrarekin, ustelkeriarekin eta interes gatazkarekin lotutako arriskuak identifikatzeko.

Udalak kudeatzen dituen arriskuak bere jarduerari dagozkionak dira, eta haien kudeaketa erabakiak hartzeko prozesuetan txertatzen da, bai gobernu organoen eremuan, bai eguneroko jardueren eta zerbitzuen kudeaketan, bai herritarren aurrean, urteko aurrekontu prozesuen eta definizio estrategikoko urte anitzeko prozesuen bitartez.

Udalak iruzurraren arriskuaren, eraginaren eta probabilitatearen ebaluazioa egingo du, eta aldian behin, bi urtean behin edo urtean behin berrikusiko du, iruzur arriskuaren arabera, eta, betiere, iruzur kasuren bat detektatu denean, dela Udalean bertan, dela beste udal batzuetan izandako iruzur kasuen berri izan duenean Udal honetan ere gerta daitezkeelako, dela araudian, prozeduretan edo kudeatzaileetan aldaketa nabarmenak geratzen direnean. Ebaluazio prozesu horretan iruzurraren, ustelkeriaren eta interes gatazken arriskuak identifikatu, aztertu eta baloratuko dira, honako helburu hauekin:

- Udalak zentzuz aurrea har dezakeen iruzurraren, ustelkeriaren eta interes gatazkaren arriskua identifikatzea.
- Arrisku horiekin lotutako arau hausteen edo delituen irismena, eragina eta probabilitatea aztertzea.
- Identifikatutako arriskuak aztertzea.
- Identifikatutako arriskuak baloratzea.
- Dauden kontrolen diseinua eta eraginkortasuna egokiak diren baloratzea.

Udalak bere arriskuak aztertuko ditu, arlo horretako kudeaketa maila bakoitzean dauden erantzukizunak ezagutu ahal izateko, dauden prozeduren arabera. Ebaluazio hori hainbat iturrutan (formalak eta informalak) oinarrituta Europako jardunbide egokienei jarraiki egingo da. Horretarako, ezarritako prozeduren eta kontrolen eraginkortasuna egiaztatuko da eta dauden bide guztiak erabiliko dira desadostasunak edo arau husteak hautemateko.

MENDAROKO

UDALA

Arrisku horiek identifikatu ondoren, haiek gauzatzeko egon daitezkeen benetako edo balizko arrazoiak, arrisku bakoitzerako eragin eremuak eta haien ondorioak zehaztuko dira, bai eta zein egoeratan ager litezkeen ere.

Era berean, Udalak arriskuak prebenitzeko eta kontrolatzeko urteko plana onartuko du, eta identifikatu dituen arriskuen tratamendua definituko du. Horretarako, argi eta garbi zehaztuko ditu (i) zein den definitutako arriskuarekiko esposizio muga, (ii) zein diren arriskua sortzen duten eragileak eta arrisku hori gertatzeko arrazoiak eta ondorioak, eta (iii) arrisku horiek prebenitzeko, detektatzeko, babesteko edo transferitzeko behar diren neurriak eta kontrolak.

Iruzur arriskuaren ebaluazio hori aldian behin, bi urtean behin edo urtean behin berrikusiko da, iruzur arriskuaren arabera, eta, betiere, iruzur kasuren bat detektatu denean edo prozeduretan edo langileetan aldaketa nabarmenak izan direnean.

Xede horietarako, irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren 6.2 artikuluko bigarren paragrafoan aurreikusitakoa betez, Mendaroko Udalak kontrol- eta ebaluazio-tresna hauek ezarriko ditu :

- Interes-gatazken, iruzurraren prebentzioaren eta gutxieneko estandarrari buruzko ustelkeriaren testa (irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduaren II.B.5 eranskina). «Iruzurra kontrolatzeko organoa»k iruzur-arriskuaren hasierako ebaluazioa egiteko ardura du. Ebaluazioa urtero errepikatuko da; hala ere, maiztasun txikiagoz eskatu ahal izango da, hala gomendatzen duten egoeretan, hala nola araudi- edo antolaketa-aldaketak, inguruabar berritzaileak agertzea edo iruzurraren aurrean ahulguneak detektatzea. Plan honekin batera doa II. eranskin gisa iruzurraren, ustelkeriaren eta interes gatazkaren prebentziorako galdetegia, Udalak beteko duena, Berreskuratze, Eraldatze eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratzen duen irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduan xedatutakoa betetzeko.
- Iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazka prebenitzeko, hautemateko eta zuzentzeko neurriei buruzko erreferentzia edo gida (1030/2021 Aginduaren III.C eranskina). Plan honetan bertan jasotzen da.
- Era berean, arrisku-matrize bat erabili behar da, iruzurra prebenitzeko tresna gisa eta egon daitezkeen ahuleziak eta mehatxuak detektatzeko bitarteko gisa balio duena. Bertan, balizko arriskuak iruzur-agertoki potentzial gisa jasotzen dira, eta haien inpaktuaren eta probabilitatearen arabera baloratzen dira, mailaren arabera kategorizatuz (txikia, ertaina edo handia). Horrez gain, identifikatutako iruzur-arrisku bakoitzari dagokionez inplementatu beharreko ekintzak zehazten dira.

Kode etikoa eta jokabide kodea:

Mendaroko Udalak jokabide-kodea eta printzipio etikoak sinatuko ditu, eta enplegatu publiko eta hautetsi guztiek bete beharko dituzte. Kode horrek iruzurra eragin dezaketen zirkunstantzien aurrean espero den jokabidea ezartzen du, eta haren printzipioak jokabide-konpromiso hauetan oinarritzen dira:

- Aplikatu beharreko legeria zorrotz betetzea.

MENDAROKO

UDALA

- Baliabide publikoen erabilera egokia bermatzea
- Osotasuna, profesionaltasuna eta zintzotasuna kudeaketan aritzea.
- Informazioaren gardentasuna eta erabilera egokia bermatzea.
- Onuradunei tratu inpartziala eta ez-diskriminatzailea ematea
- Funtsen kudeaketan Udalaren ospea edo izen ona babestea.

Enplegatu publiko eta hautetsien jokabide-kodea III. eranskinean jasota dago.

Etika- eta jokabide-kode hori egoitza elektronikoa argitaratuko da, denek jakin dezaten eta hedapen handiagoa izan dezaten.

Prestakuntza eta sentsibilizazioa:

Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoarekin finantzaturako azpiproiektuen eta jarduketan kudeaketan eta gauzatzean esku hartzen duten langileak Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundeak antolatutako iruzurraren aurka borrokatzeko politikari buruzko prestakuntza-jarduera teoriko eta praktikoetara joatea bultzatuko da. .

Prestakuntza-ekintzak hierarkia-maila guztietara bideratu behar dira, eta bilerak, mintegiak, lantaldeak eta abar barne hartuko dituzte. Ekintza horien helburuak arriskuak identifikatzea eta ebaluatzea, kontrol espezifikoak ezartzea, iruzurra antzemanaz gero jardutea, erreferentziako kasu praktikoak eta abar izango dira.

Datuak egiaztatzea eta gurutzatzea:

Datuak babesteari buruzko legeriaren mugen barruan, Mendaroko Udalak tresna egokiak erabiltzea sustatuko du, datuak lortzeko, biltegitratzeko eta aztertzekeo prozesuak optimizatzeko, arriskuak ebaluatzeko, datuak sektoreko beste erakunde publiko edo pribatu batzuekin gurutzatzeko eta arrisku handiko egoerak detektatzeko, baita funtsak eman aurretik ere.

Horretarako, Plan hau aplikatu behar zaien erakundeetako agintariak eta langileak barne- tresnak erabiliko dituzte, hala nola, Euskadiko Kontratazio Publikoaren Plataforma, eta datu-baseak, eta diru-laguntzen datu baseetan, datuak aztertzekeo tresnak (“data mining”) edo arriskuen puntuaziokoak, hala nola ARACHNE izenekoa, Europako Batzordeak eskainia eta egina, Funts gatazkatsuetan iruzur-arriskua identifikatu eta ebaluatzeko, hala nola kontratazio publikoan alerta-adierazleen bidez, baita iruzurraren aurkako neurriak diseinatzeko.

Detekzio tresnak

Barne-kontrolako sistema:

Mendaroko Udalak barne kontrolerako sistema bat du, arriskuen azterketan oinarritua.

Barne-kontrol hori Udalaren Kontu-hartzailatza Nagusiak egiten du, Gipuzkoako Lurralde Historikoko Toki Erakundearen Aurrekontuei buruzko abenduaren 19ko 21/2003 Foru Arauan xedatutakoaren arabera, 32/2018 Foru Dekretua, abenduaren 27koa, Gipuzkoako Lurralde Historikoko Tokiko Sektore Publikoko entitateen barne kontrolaren araubide juridikoa erregulatzen duena eta Gipuzkoako toki entitateen kontabilitatearen arau esparrua ezartzen duena abenduaren 31n. 15eko 86/2015 Foru

MENDAROKO UDALA

Dekretua aldatzen duena, gaikuntza nazionala duten Toki Administrazioako funtzionarioen araubide juridikoa arautzen duen martxoaren 16ko 128/2018 Errege Dekretuan, Mendaroko Udalbatza plenoak onartuko duen barne-kontrolerako araudian, aplikatzekoa den gainerako legerian eta Udalaren aurrekontua betearazteko arauan.

Izan ere, Kontu-hartzailearen eginkizuna da eskubideak edo gastuak onartzeko dakarten egintzak kontrolatzea, edozein kalifikazio dutela ere, bai eta horien ondoriozko sarrerak eta ordainketak ere, eta, oro har, funts publikoen inbertsioa edo aplikazioa, oinarrizko baldintzen fiskalizazio mugatuko erregimenean, gastuen kasuan; diru-sarreraren kasuan, aurrekontu exekuzio arauan ezartzen den bezala.

Ondoren, fiskalizazio hori eragin zuten egintza, dokumentu edo espedienteen lagin adierazgarri baten gaineko fiskalizazio osoa egiten da, urtero, laginketa- edo auditoretza-teknikak aplikatuz, kasu bakoitzean aplikatzekoak diren xedapenekin bat datozela egiaztatzeko eta kudeaketan legezketasuna zenbateraino betetzen den zehazteko.

Ondorio horietarako, abenduaren 19ko 21/2003 Foru Arauak, Gipuzkoako Lurralde Historikoko toki-erakundeen aurrekontuei buruzkoak, 74. artikuluan ezartzen duen lankidetzeta-betebeharrarekin bat etorritik, Kontu-hartzailetza Nagusiak udaleko sail guztiei eskatu ahal izango die kontrol-jarduketa horiek egiteko garrantzitsua den informazioa; 74. artikulua honako hau xedatzen du:

«Kontu-hartzailetzako kontrola gauzatzearen ondorioetarako, hari datxezkie beharrezkotzat jotzen diren aurrekari guztiak biltzeko aukera, beharrezkotzat jotzen diren liburu, kontu eta dokumentuak aztertu eta egiaztatzeko aukera, kontaketak eta zenbaketak egiaztatzeko aukera, eta, esku hartu behar den egintza, agiri edo espedientearen izaerak hala eskatzen duenean, beharrezkotzat jotzen diren txosten teknikoak eta aholkularitza eskatzeko aukera.

Era berean, kontu-hartzailetzako organo eskudunak eta kontu-hartzailetzako kontrolaren ardura duten funtzionarioek independentzia osoz beteko dute beren eginkizuna, ikuskatzen dituzten organoekiko».

Nolanahi ere, aplikatzekoa izango da Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legean aurreikusitakoa. Lege horren bidez, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23/EB eta 2014/24/EB zuzentarauen transposizioa egiten da Estatuko ordenamendu juridikora, baita 36/2020 Errege lege-dekretua, abenduaren 30ekoa, administrazio publikoa modernizatzeko eta berreskurapen-, eraldaketa- eta erresilientzia-plana betearazteko premiazko neurriak onartzen dituen ere.

Era berean, Diru-laguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Legean xedatutakoa eta hori garatzen duen erregelamendua aplikatuko dira.

Komunikazio sistema:

Jokabide txarraren, iruzurraren, ustelkeriaren edo beste edozein bortxaketa etikoren susmoak modu konfidentzial eta babestuan jakinarazteko aukera bermatuko du Udalak. Horretarako, Udalak konpromisoa hartzen du Kanal Etiko bat ezartzeko, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren

MENDAROKO

UDALA

2019ko urriaren 23ko 2019/1937 (EB) Zuzentarauan, Batasuneko Zuzenbidean jasotako arau-hausteei buruzko informazioa ematen duten pertsonak babesteari buruzkoan, aurreikusitakoa errespetatuz.

Iruzurrezko ekintzak edo ekintza ustelak gertatu direla uste izateko arrazoizko oinarria duen pertsona orok berehala eman behar du ekintza susmagarriaren berri. Lehenbailehen eman behar da edozein gorabeheraren berri.

Plan hau ez betetzea edo urratzea eragin dezaketen ekintza edo egitate guztien berri eman beharko dute Hartzailleek, ekintza edo egitate horien jakinaren gainean badaude edo susmoa badute.

Era berean, Hartzailleek Plana osatzen duten arauak eta printzipioak buruzko kontsultak bidali ahal izango dituzte Kanal Etikoaren bidez, arau eta printzipio horien irismenari, xedapenen interpretazioari edo kasu jakin batean aplikatzeari buruzko zalantzak barne, izaera zehatzik gabe (aurrerantzean, "kontsultak").

Salaketak eta kontsultak horretarako prestatutako kanalaren bidez igorri beharko dira.

Salaketa faltsuak egiten badira edo iruzurrezko jardueren edo jardura ustelen susmoak ezarritako prozeduren arabera behar bezala salatzen ez badira diziplina neurriak edo bestelakoak hartuko dira, kasu bakoitzean dagokionaren arabera, salaketa egin duen pertsona eta Udalarekin duen harremana kontuan hartuta.

Errepresaliak eta ustezko iruzurrezko jarduerak edo jardura ustelak salatzeagatik ezarritako zigorrak ez dira onartuko, eta edozein salatzailerik Udalaren laguntza eta babesa jasotzeko eskubidea izango du, errepresalia oro saihesteko

Salaketak eta Kontsultak posta elektronikoko honen bidez bidali behar dira: erregistroa@mendaro.eus, emaileko gaien kanal honen bidez izapidetu beharreko salaketa edo kontsulta bat dela zehaztuta. Iruzurra Kontrolatzeko Organoa arduratuko da salaketak izapidetzeaz eta kontsultak egiteaz, etika-bidearen protokoloaren arabera

Ez dira onartuko errepresaliak eta zigorrak ustezko iruzurrezko jarduerak edo jardura ustelak salatzeagatik, eta edozein salatzailerik Udalaren laguntza eta babesa izateko eskubidea izango du edozein errepresalia mota saihesteko.

Adierazleen katalogoa (bandera gorriak):

"Bandera gorriak" izeneko erreferentziarako adierazle-multzo baten jarraipena egingo da, iruzurra dagoen zehazteko. Adierazle horiek iruzurrezko jardura bat gertatzen ari dela ohartarazteko balio dute, berehala erreakzionatzea eskatzen dutenak, ekintzaren bat egitea beharrezkoa den egiaztatzeke.

Europako Batzordeak katalogo hori egiteko informazioa eman die Estatu kideei, eta iruzur-arriskuak antzemateko egoeran dauden langile guztiei jakinarazi behar zaie informazio hori. Bereziki, onuradunen jarduerak gainbegiratzea eginkizun duten pertsona guztiek (adibidez, dokumentu-

MENDAROKO

UDALA

egiaztapenak eta tokian bertan egiaztapenak egiten dituztenek edo bestelako jarraipen-bisitak egiten dituztenek) adierazle horiek ezagutu behar dituzte.

BEEPren jarduerak gauzatzeko izapidetzen diren prozeduretan, kudeaketa-kontrolaren funtzioa betez, dokumentu honetan definitutako balizko bandera gorrien berrikuspena dokumentatuta geratu beharko da, dagokion egiaztapen-zerrenda betez. Horretarako, kudeaketa-organoek BEEPk finantzatutako jarduketa eta azpi proiektu bakoitzerako egiaztapenen zerrenda bete beharko dute.

Dokumentu honen IV. Eranskinean, "bandera gorriak" izeneko adierazleen zerrenda erantsi da, bai eta horiek egiaztatzekeo zerrenda ere, iruzurrik dagoen zehazteko.

Bertan, kontratazio publikoaren, diru laguntzen eta dokumentuen faltsutzearen arrisku ohikoenak jasotzen dira. Idazkari kontu-hartzaileak urteko finantza-kontrolaren plana egiteko ere tresna erabilgarria da.

Faltsututako dokumentuak detektatzea:

Faltsututako dokumentuak² iruzur-kasu partikularrak dira, eta arreta berezia eskainiko zaie.

Horiek detektatzeko eta zuzentzeko, Mendaroko Udalak barne-kontrolak egingo ditu, honako hauek kontuan hartuta: IV. Eranskineko adierazleen katalogoa (bandera gorriak), merkataritza-erregistroen datu-baseak, estatuko eta EBeko organismoak, langileen espedienteak (datuak babesteko arauak kontuan hartuta) eta datuak aztertzekeo tresnak ("data mining") edo arriskuen puntuazioa (ARACHNE).

Aurreko ataletan aurreikusitako detekzio-neurrietatik erator daitezkeen kontrol-prozedurak artikulatze aldera, Udalaren Idazkari Kontu-hartzaileak, bere ekimenez edo Alkatetzak edo beste departamendu batek aldeztetik eskatuta, Finantza Kontrolerako Urteko Planean aurreikusi ahal izango du kudeaketan iruzur-kasuak hautematera bideratutako finantza-kontrolerako jarduerak egitea.

Kasu horretan, abenduaren 27ko 32/2018 Foru Dekretuan aurreikusitako arauak aplikatuko zaizkie jarduketa horiei (32/2018 Foru Dekretua, abenduaren 27koa, Gipuzkoako Tokiko Sektore Publikoko entitateen barne-kontrolaren araubide juridikoa arautzen duena eta abenduaren 15eko 86/2015 Foru Dekretua, Gipuzkoako toki-erakundeen kontabilitate-esparru arautzailea onartzen duena, aldatzen duena), bai eta Mendaroko udalak onartu duen barne-kontrolerako erregelamenduan aurreikusitako arauak ere, finantza-kontrolerako jarduketetarako.

Ondorio horietarako, abenduaren 19ko 21/2003 Foru Arauak, Gipuzkoako Lurralde Historikoko toki-erakundeen aurrekontuei buruzkoak, 74. artikuluan ezartzen duen lankidetzeta-betebeharrarekin bat

² Iruzurraren Aurkako Borrokarako Europako Bulegoaren (OLAF) dokumentuen faltsifikazioari buruzko gida praktikoan zehazten denez, faltsututako dokumentu bat egia aldatzen dituen edukiak dituen dokumentu bat da. Aldaketa izan daiteke:

- Fisikoa: dokumentu bat fisikoki alda daiteke, adibidez, elementuak edo erreferentziak zirriborratuz, dokumentua aldatzen duen informazioa eskuz gehituz, etab.
- Intelektuala: dokumentuaren edukia ez dator bat errealitatearekin; adibidez, egindako zerbitzuen deskribapen faltsua agertzen da, txosten bateko eduki faltsua, sinadura faltsuak laguntza-zerrenda batean, etab.

MENDAROKO UDALA

etorri, Kontu-hartzailera Nagusiak udaleko sail guztiei eskatu ahal izango die kontrol-jarduketara horiek egiteko garrantzitsua den informazioa; 74. artikulua honako hau xedatzen du:

«Kontu-hartzailera kontrola gauzatzearen ondorioetarako, hari datzekio beharrezkotzat jotzen diren aurrekari guztiak biltzeko aukera, beharrezkotzat jotzen diren liburu, kontu eta dokumentuak aztertu eta egiaztatzeko aukera, kontaktak eta zenbaketak egiaztatzeko aukera, eta, esku hartu behar den egintza, agiri edo espedientearen izaerak hala eskatzen duenean, beharrezkotzat jotzen diren txosten teknikoak eta aholkularitza eskatzeko aukera.

Era berean, kontu-hartzailera organo eskudunak eta kontu-hartzailera kontrolaren ardura duten funtzionarioek independentzia osoz beteko dute beren eginkizuna, ikuskatzen dituzten organoekiko».

Zuzenketa eta jazarpen prozesuak

Edozein iruzur-susmo izanez gero, «Iruzurra kontrolatzeko organoa»ri dagokio jardutea, iruzurra benetan gertatu den jakiteko behar den informazio guztia biltzeko. «Ikur gorriak» izeneko hainbat adierazle agertzea izango da iruzurrik dagoen zehazteko irizpide nagusietako bat.

Ustezko iruzur-kasu bat detektatu eta aurreko puntuko komunikazio-sisteman ezarritako prozeduren arabera jakinarazi ondoren (Europako Batzordearen betekizunekin eta barne-baldintzekin lerrokatuta), kudeaketa-organoei balioetsiko dute ea beharrezkoa den ikerketa bat abiaraztea eta ea bidezkoa den behar ez bezala jasotako zenbaterakoak berreskuratzeko eta dagokion akzio penala gauzatzeko beharrezko ekintzak abiaraztea.

Intentzionalitatea iruzurraren berezko elementua da, PIF Zuzentarauan jasotako kontzeptuaren arabera. Intentzionalitate hori dagoela frogatzea eta, beraz, Batasunaren finantza interesei iruzur egin zaien ala ez erabakitzea ez dagokie administrazio organoei, kasuan kasuko jokaera epaitu behar duten zigor arloko jurisdikzio organoei baizik. Hala ere, beren eginkizunen eremu hertsian, administrazio organoek, eskura duten dokumentazioan oinarrituta, aurretiazko balorazio bat egin behar dute, asmo hori egon ote daitekeen edo, hala badagokio, asmo hori ez ote dagoen jakiteko, jokabide jakin bat jurisdikzio organo horietara edo Ministerio Fiskalera bidali behar den erabakitzeke, iker dezaten eta, hala badagokio, zigor penala ezar dakion.

Iruzurra izan daitekeen jokabide bat detektatu den kasuak zuzentzeko eta jazartzeko, honako protokolo honi jarraituko zaio:

Administrazio prozedura batean jakin bada iruzurtzat edo ustelkeriatzat har daitekeen jokabideren bat dagoela, haren ardura duen administrazio organoaren titularrak, iruzurraren aurkako neurrien Planean zehaztutako bandera gorriren bat egon daitekeen aztertu ondoren edo beste edozein arrazoiengatik ezagutu baldin bada, honako hauek egin beharko ditu:

- Iruzur horren froga izan daitekeen dokumentazio guztia bildu.
- Prozedura berehala eten, hura arautzen duen araudiaren arabera egin badaiteke.
- Gertatutakoak deskribatzen dituen txostena egin.
- Gaia, txosten batekin eta dokumentuen bidezko ebidentziarekin batera, kudeaketa kontrolatzeko eginkizunak dituen unitateari helarazi, iruzurra egon daitekeen baloratzeko.

MENDAROKO

UDALA

- Prozedura arautzen duen araudiaren arabera, iruzurra saihesteko hartu behar dituen edo har ditzakeen neurriak hartu.

Unitate horrek modu objektiboan ebaluatuko du iruzurra egon daitekeen ala ez, jokabide jakin bat jurisdikzio organo eskudunen edo Ministerio Fiskalaren aurrean salatu behar den erabakitzeko, iker dezaten eta, hala badagokio, zigor penala ezar dakion.

Iruzurra izan daitekeela uste bada, unitate honek Iruzuraren Kontrolerako Batzordeari bidaliko dio gaia, hark baloratu dezan eta organo eskudunari helarazteko proposamena egin dezan eta, hala badagokio, ustezko iruzurraren tipologiaren eta irismenaren arabera, dagokion erakundera (Iruzuraren Aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionala –IAKZN–, eta/edo Ministerio Fiskala) bidaltzeko.

Iruzurra Kontrolatzeko Batzordeak ustezko iruzurrezko gertaeren eta hartutako neurrien berri emango die erakunde erabakitzaileari edo jarduketak egitea agindu dion erakunde betearazleari. Kasu horretan, erakunde betearazleak jakinaraziko dizkio erakunde erabakitzaileari, eta hark jakinaraziko dio gaia agintaritza arduradunari. Agintaritza horrek egokitzat jotzen duen informazio gehigarria eskatu ahal izango du, jarraipena egiteko eta Kontrol Agintaritzari jakinarazteko.

Bestalde, bai herritarrek, bai enplegatu publikoek, Europako funtsei eragiten dieten iruzur zantzuak izanez gero, barne komunikazioko sistemen ahuleziagatik edo eraginkortasunik ezagatik, iruzur zantzuak edo ustez iruzurrezkoak diren gertakariak Iruzuraren Aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalari jakinarazi ahal izango dizkiote Infofraude kanpoko salaketa kanalaren bidez, hark balora ditzan eta Iruzuraren aurka Borrokatzeko Europako Bulegoari jakinaraz diezaion.

Iruzur susmoak eta egiaztatutako iruzurrak Iruzuraren Aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionalera bidaltzeko, Zerbitzu horrek egindako jakinarazpenak eta horri buruz ezartzen duena beteko dira.

Kudeaketa kontrolatzeko eginkizunak dituen unitateak informazio erreserbatua hasi beharko du egon daitezkeen erantzukizunak ebaluatzeko eta, hala badagokio, gaiaren arabera eskumena duen organoari gertaeren berri emateko, ekonomia eta aurrekontu arloko arau hausteengatik espediente bat irekitzea bidezkoa den ebaluatu dezan, gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzko abenduaren 9ko 19/2013 Legean aurreikusitakoari jarraiki, edo diziiplina espediente bat hastea bidezkoa den ebaluatu ahal izateko.

Balitzko iruzurraren eragina ebaluatzeko, haren eraginpean egon diren proiektu eta/edo azpi-proiektu guztiak berrikusiko dira.

Berrikuspen hori honako prozedura honi jarraiki egingo da:

- Sistemikotzat edo puntualtzat joko da.
- Kendu egingo dira iruzurraren eraginpeko proiektuak eta/edo azpi-proiektuak, edo haien zatiak, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoak (BEM) finantzatuak edo finantzatu beharrekoak.
- Hautemandako ahultasuna konpontzeko hartu beharreko neurriak jakinaraziko zaizkie unitate betearazleei, aurkitutako gorabeherak berriro gerta ez daitezen.

MENDAROKO
UDALA

Bidegabe ordaindutako zenbatekoak berreskuratzeko eskatuko dute agintari eskudunek, funtsak berreskuratzeko prozesu sendoak bermatuz, batez ere EBkoak, iruzurrez erabili badira. Zehapen horiek aplikatzea eta agerian jartzea funtsezkoak dira iruzurra egitea eragozteko, eta ausardiaz eta arintasunez jokatu behar dute.

Horretarako, honako prozedura hau erabiliko da:

- Gertatutakoaren eta hartutako neurrien berri emango zaio agintaritza arduradunari, eta hark egoki iruditzen zaion informazio gehigarria eskatu ahal izango du, jarraipena eta komunikazioa egiteko.
- Gertatutakoak agintari eskudunei jakinaraziko zaizkie, eta agintari horien barruan sartzen da Iruzuraren Aurkako Koordinaziorako Zerbitzu Nazionala.
- Gertakariak zuzenean jakinaraziko zaizkio Iruzuraren Aurkako Europako Bulegoari (OLAF) horretarako prestatutako kanalaren bidez.
- Gertakariak epaitegi eta auzitegi eskudunetan salatuko dira.

Ikerketa amaituta edo agintari eskudunei transferituta, jarraipen egokia egin beharko da iruzur potentzialarekin edo frogatuarekin zerikusia duten kontrol mekanismoetan edozein aldaketa edo berrikuspen sustatzeko.

Era berean, fase honetan prozeduran parte hartzen duten agintari administratiboen eta judzialen arteko lankidetzak bermatu behar da, eta bereziki, datuen tratamenduan, konfidentzialtasunean eta prozeduren ondoriozko artxiboen eta frogen kontserbazioan.

4. INTERES GATAZKAK SAIHESTEKO PROZESUAK ETA TRESNAK

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018ko uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Araudiaren 61. artikulua, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplika dakizkiokeen finantza-arauei buruzkoak (EBren Finantza Araudia), ezartzen du interes- gatazka (IG) dagoela *"finantza-eragileek eta aurrekontua egikaritzen parte hartzen duten gainerako pertsonak, zuzenean, zeharka eta modu partekatuan, bai eta kudeaketan ere, prestaketa-ekintzak barne, familiako, afektibitateko, kidesun politiko edo nazionalako, interes ekonomikoko edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako beste edozein arazoirengatik beren eginkizunak modu inpartzialean eta objektiboan betetzeko konprometituta daudenean"*.

Araudi horrek, OHFP 1030/2021en III.C Eranskinean aipatzen den bezala, honako hau ezartzen du:

- EBko Erakunde guztietako administrazio- eta eragiketa-partida guztiei eta kudeaketa-metodo guztiei aplika dakieke.
- Edozein interes pertsonal estaltzen du, zuzena edo zeharkakoa.
- Interes-gatazka potentzialtzat jotzen den edozein egoeratan jardun behar da.

MENDAROKO

UDALA

- Agintaritza nazionalak, edozein mailatakoek, balizko interes-gatazkak saihestu eta/edo kudeatu behar dituzte.
- Ondorio horietarako, interes-gatazkan zerikusia izan dezaketen eragileak hauek dira:
- Kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-lanak egiten dituzten enplegatu publikoak eta eginkizun horietako batzuk eskuordetu zaizkien beste agente batzuk.
- Onuradun pribatuak, bazkideak, kontratistak eta azpikontratistak, baldin eta haien jarduerak funtsekin finantzatzen badira, eta beren interesen alde egin badezakete, baina EBren finantza-interesen aurka ere, interes-gatazka baten esparruan.

Iruzurraren kontrolaren kasuan bezala, planak modu holistikoan heltzen dio interes- gatazkari, prebentziotik arau-hausleen zuzenketa eta jazarpenera bitarteko ziklo osoa kontuan hartuta.

Prebentzio eta detekzio tresnak:

Europako Batzordearen ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409\(01\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409(01)&from=ES)) eta OLAFen jarraibideei jarraituz, interes-gatazkak prebenitzeko eta detektatzeko honako tresna hauek aurreikusten dira:

Interes-gatazken modalitateei buruzko informazioa ematea inplikaturako alderdiei:

Interes-gatazka potentzialean inplikaturata egon daitezkeen pertsonak interes-gatazka zer den, haren modalitateak, inplikazioak eta hori saihesteko modua ezagutzen dituztela bermatzea. Inplikaturata egon daitezkeen pertsonak hauek dira:

- Kontratazio-organoetako kideak, kontratazio publikoko zerbitzuen hornitzaileetako langileak eta kontratazio publikoko prozedura gauzatzean zuzenean inplikaturata dauden beste zerbitzu-hornitzaile batzuetako langileak.

Interes-gatazka eragingo lukeen egoera kontuan hartuta, honako hauek bereiz daitezke:

- Itxurazko interes-gatazka: enplegatu publiko edo onuradun baten interes pribatuek bere funtzioen edo betebeharren egikaritza objektiboa arriskuan jar dezaketenean gertatzen da, baina, azkenik, pertsonaren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi zehatzekiko (edo alderdi horietan izandako ondorio batekiko) lotura identifikagarri eta indibidualik aurkitzen ez denean.
- Interes-gatazka potentziala: enplegatu publiko edo onuradun batek horrelako interes pribatuak dituztenean sortzen da, eta interes horiek interes-gatazka sor dezakete etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu behar badituzte.
- Interes-gatazka erreala: langile publiko baten betebeharrak publikoaren eta interes pribatuen arteko gatazka dakar, eta enplegatu publikoak bere betebeharrak eta erantzukizun ofizialak betetzean modu bidegabean eragin dezaketen interes pertsonalak ditu. Onuradun baten kasuan, gatazka sortuko litzateke funtsen laguntza

MENDAROKO
UDALA

eskatzean hartutako betebeharren eta funtsen interes pribatuen artean, horiek modu bidegabean eragin baitezakete betebeharrak horiek betetzean.

Interes-gatazkarik ezaren adierazpena (IGEA):

Mendaroko Udalaren zerbitzura dauden agintaritzak eta langile guztiek, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoarekin finantzaturako azpiproiektuen eta jarduketan kudeaketan eta gauzatzean parte hartzen badute, interes-gatazkarik ezaren adierazpena beteko dute. Kide anitzeko organoen kasuan, adierazpen hori dagokion bileraren hasieran egin dezakete bileran parte hartzen duten guztiek, eta Aktan jaso beharko da.

Zehazki, eta OHFP 1030/2021eko III.C Eranskinean zehazten den bezala, adierazpen hau sinatu beharko dute kontratazio/diru-laguntza emateko organoaren arduradunak, lizitazio/oinarrien eta/edo deialdien agiriak idazten dituzten langileek, eskabideak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzen dituzten adituek, eskabideak/eskaintzak/proposamenak ebaluatzeko batzordeetako kideek eta prozedurako gainerako kide anitzeko organoek. Kontratazio txikien eta baliabide propioei egindako enkarguen kasuan, espedientearen proposatu edo bultzatu duen unitateko titularrak beteko du adierazpena.

Gainera, IGEA betetzea eskatuko zaie, laguntza emateko baldintzen barruan, interes-gatazka potentziala sortzen duten jarduerak egin behar dituzten onuradunei.

IGEA, adierazpen-egileak honako hau adierazi beharko du:

- Bere ezagutzan, parte hartzen duen prozedura administratiboari lotutako interes-gatazka itxurazko, potentzial edo erreal bat badago.
- Etorkizun hurbilean interes-gatazka itxurazko, potentzial edo errealeko egoera batera eraman dezakeen zirkunstantziarik badago.
- Edozein interes-gatazka berehala deklaratzeko konpromisoa hartzen duela, inguruabarren batek ondorio hori ekar badezake.

Dokumentu honen V. Eranskinean Interes Gatazkarik Ezaren Adierazpenaren (IGEA) eredia erantsi da.

Interes-gatazka posiblearen prebentzioari, detekzioari eta kudeaketari buruzko dokumentua:

Neurrien plan honen VI. Eranskin gisa, interes-gatazka posiblearen prebentzioari, detekzioari eta kudeaketari buruzko dokumentu bat erantsi da. Bertan, langileei informazioa ematen zaie interes-gatazken modalitateei buruz, gatazka hori saihesteko moduei buruz eta gai horri buruz indarrean dagoen araudiari buruz, eta interes-gatazkarik antzemanaz gero jarraitu beharreko prozedura jasotzen da. Dokumentu hori langile guztiei jakinaraziko zaie posta elektronikoen bidez.

Datuak egiaztatzea eta gurutzatzea:

Datu pertsonalak babesteko arauak kontuan hartuta, merkataritza-erregistroetako, estatu-etako eta EBko organismoetako datu-baseak, administrazio- eta langile-espedienteak eta datuak aztertze

MENDAROKO
UDALA

("data mining") edo arriskuak puntuatzeko tresnak (ARACHNE) erabiliko dira emandako adierazpenen fidagarritasuna egiaztatzeko.

Adierazleen katalogoa (bandera gorriak):

"Bandera gorriak" izeneko erreferentziatzko adierazle-multzo baten jarraipena egingo da, iruzurra dagoen zehazteko. Adierazle horiek interes-gatazka bat gertatzen ari dela ohartarazteko balio dute, berehala erreakzionatzea eskatzen dutenak, ekintzaren bat egitea beharrezkoa den egiaztatzeko.

Iruzurra detektatzeko erabiltzen den katalogo berak (IV. eranskina) interes-gatazka motak detektatzeko adierazleak ere baditu. Adierazle horiek OLAFen arlo horretako gida praktikoarekin lerrokatuta daude.

Etengabeko eta aldizkako ebaluazioa: Adierazleetan oinarrituta, etengabeko monitorizazioa egingo da, interes-gatazka posibleak goiz detektatzeko eta saihesteko, ondorengoak jasoko dituenak.

- Langileek aldizka galdesortak betetzea, interes-gatazkan sartzeko aukerari buruz adi dauden ebaluatzeko.
- Kontrol-zerrendak egitea, erabakiak hartzen parte hartzen duten eta, beraz, interes-gatazkan sar daitezkeen langileek beteko dituztenak.

Zuzenketa tresnak

Interes-gatazka zuzentzeko tresnen helburua inplikaturako pertsona zigortzea eta/edo interes-gatazkan eragindako edozein gaitz konpontzea da. Interes-gatazkan saihesteko tresnak honako hauek dira:

Ex post egiaztapen-kontrolak:

Interes-gatazkarik egon den egiaztatuko da, interes-gatazkan prebenitzeko erabilitako kontrol-zerrendak baliatuta. Ebaluazioak betetzeko erabiliko diren ex post mekanismoak IGEAn zentratzen dira, eta hori beste informazio mota baten argitan aztertu beharko da IG-ko egoerak egiaztatu behar direnean.

Interes-gatazka izaera penalekoa bada, agintaritzak, gainera, estatuko legeriarekin bat etorritik, salaketa judiziala egin beharko du, kasuaren ondoriozko administrazio-alderdiak gainbegiratu eta egoeraren arriskuen azterketa egin beharko du.

Komunikazio sistema:

Interes-gatazka bat egon daitekeela uste denean, eragindako pertsonak idatziz jakinaraziko dio egoera hierarkian gorago dagoenari, eta zerbitzu juridikoek txosten bat egingo dute kasua instantzia judizialetera eramateko erabakia babesteko, baldin eta IG izaera penalekoa bada.

Gainera, gertatutakoaren berri emango da, erabakien gardentasuna bermatzeko eta antzeko egoeretan disuasio-elementu gisa balio dezan.

Jarduera berrikustea, geldiaraztea eta/edo etetea:

MENDAROKO UDALA

Interes-gatazka eragin dezakeen arrazoiren bat duten agintaritzek eta langileek ez dute esku hartuko eragindako prozeduretan.

Interes-gatazkak onuradun pribatuei, bazkideei, kontratistei eta azpikontratistei ere eragingo die, baldin eta haien jarduerak Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoarekin finantzatzen badira eta beren interesen alde jardun badezakete, Europako, estatuko eta autonomia-erkidegoetako finantza-interesen aurka, interes-gatazka baten esparruan.

Interes-gatazkak eragindako jarduera oro utziko da, eta eragindako kontratua/jarduera ezeztatuko da, eta kontratazio publikoaren prozeduraren zatia errepikatu beharko da.

Gainera, interes-gatazka bat hautematen denean, kasu bakoitzean aplikatzekoak diren legezko arauen eta barne-araudien arabeko neurriak hartuko dira (diziplina- edo administrazio-zehapenak eta/edo diziplina-espeditentea irekitzea).

5. ESTATU-LAGUNTZAK ETA FINANTZAKETA BIKOITZA SAIHESTEKO PROZESUAK ETA TRESNAK

Udalak, BEEP gauzatzen parte hartzen duen erakundea den aldetik, Estatuaren Laguntzei buruzko eta Lehia Libreari buruzko araudia erabat errespetatzen dela bermatzeko eta finantzaketa bikoitzik ez dagoela bermatzeko, prozedurak aplikatuko ditu une oro.

Horretarako, autoebaluazio bat egingo du, Estatuko laguntzen araubidearekin eta finantzaketa bikoitzaren prebentzioarekin bateragarria den jakiteko.

Artikulu honetan ezarritakoaren arabera: Europar Batasunaren Funtzionamenduari buruzko Itunaren (EBFI) 107. artikuluan, Estatu-laguntzat hartzen da estatuek edo estatu-funtsen bidez edozein modutan emandako edozein laguntza, baldin eta enpresa edo ekoizpen jakin batzuei mesede eginez lehia faltsutzen badute edo faltsutzeko mehatxua egiten badute.

Bestalde, EBFiren 101. eta 102. artikuluek debekatu egiten dute operadore ekonomiko batek lehia askea faltsutzen edo murrizten duen edozein alde anitzeko edo alde bakarreko jokabiderik egotea. Udalak printzipio horiek errespetatu beharko ditu une oro, EBFiren, Lehiaren Defentsarako Legearen eta Sektore Publikoko Kontratuen Legearen arabera.

Jarraitu beharreko irizpideak Estatuko eta Lehia Askeko Laguntzen Politikan zehaztuko dira.

Arau horiek ez betetzea ekar dezakeen edozein kasu hautematen bada, Udalak prozesua geldiaraziko du eta agintari eskudunei jakinaraziko die, Europako Batzordeak arlo horretan emandako gomendioei jarraituz.

6.- IRUZURRA KONTROLATZEKO ORGANOA

Udaletxean iruzurraren aurkako neurriak behar bezala aplikatzen direla ziurtatzeko, Iruzurra kontrolatzeko organoa eratuko da, honako hauek osatuta: Udal idazkari-kontuhartzailea, kontabilitateko administraria eta sarrera erregistroa kudeatzen duen administrari laguntzailea.

MENDAROKO UDALA

Iruzuraren aurkako organoak irregulartasunaren egiazkotasuna eta zehaztasuna egiaztatuko ditu, eta entzunaldi-izapidea emango die kaltetu eta lekuko guztiei, eta beharrezkotzat jotzen dituen eginbide guztiak egingo ditu.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoak independentziaz eta inpartzialtasunez jokatu beharko du, eta ahalik eta ardura eta gaitasun profesional handienarekin gauzatu beharko du bere lana. Horretarako, Iruzurra Kontrolatzeko Organoak bere eginkizunak betetzeko behar duen informazio eta dokumentazio guztia eskatu ahal izango dio Udaleko sail eta prozesu bakoitzari, eskatutako pertsonaren hierarkia-maila edozein dela ere.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoak honako eginkizun hauek izango ditu:

- Politika honen garapena, ezarpena, funtzionamendua, eraginkortasuna eta betetzea zuzentzea eta gainbegiratzea.
- Iruzurrezko ekintza eta jokabideen aurrean "zero tolerantzia" printzipioan oinarritutako prebentzio-kultura sustatzea.
- Arriskuen mapa bat, bai eta zaintza eta kontrolerako planak eta prozedurak abian jartzea.
- Udalean iruzur, ustelkeria eta eroskeria prebenitzeko arau eta barne-kontrol egokiak onartzea proposatzea.
- Antzemandako arriskuen aldizkako ebaluazioa eta arrisku bakoitzari aplikatu beharreko kontrolak egitea
- Politika hau modu loteslean interpretatzea, eta haren edukiari, aplikazioari edo betetzeari buruz sortzen zaizkion kontsultak edo zalantzak ebaztea.
- Salaketen kanala kudeatzea, hari lotuta egindako jarduketa guztien erregistroa eramanek dokumentuak kudeatzeko sistema baten bidez, sistemaren funtzionamendua azkar frogatu eta gerta daitezkeen akatsak detektatu ahal izateko.
- Iruzurrezko jokabidea ekar dezakeen edozein gertakariri buruz egiten diren barne-ikerketak hastea eta zuzentzea, bai eta organo eskudunei dagozkion zehapenak ezartzea proposatzea ere. Ikerketarekin lotura duten unitateei egoki irizitako informazio guztia eskatzea, behar bezala azter dezaten.
- Alkateari hasitako espedienteetan lortutako ondorioen berri ematea
- Urteko memoria bat egitea, «Iruzurra kontrolatzeko organoa»k beren eskumenen esparruan egindako jarduerak jasoko dituen eta Osoko Bilkurari horren berri ematea
- Alkateak eman diezaiokeen beste edozein eginkizun.
- Politika honetan egoki diren aldaketak proposatzea.
- Udaleko gainerako langileak kontzientziatzea eta prestatzea, Langileen Zerbitzuarekin eta Europako funtsak koordinatzeko unitate funtzionalarekin lankidetzan, prestakuntza-plangintzari dagokionez.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoak hirugarrenen laguntza eta aholkularitza eskatu ahal izango du bere eginkizunak behar bezala betetzeko beharrezkotzat edo komenigarritzat jotzen duenean, eta ekimen-askatasuna izango du, ikerketa bat hasi ahal izateko alde zuzeneko salaketarik edo nagusi baten agindurik behar izan gabe, betiere, edozein arrazoiengatik komenigarritzat jotzen badu.

MENDAROKO

UDALA

Iruzurra Kontrolatzeko Organoak isilpean gordeko ditu bere eztabaida eta erabakiak, eta, oro har, ez ditu jakinaraziko bere kargua betetzean eskura dituen informazio, datu, txosten edo aurrekariak, ez eta bere onurarako edo hirugarrenen onurarako erabili ere.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoaren konfidentzialtasun-betebeharrak bere horretan jarraituko du, baita kargua utzi badu ere.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoa interes-gatazkan badago, horren berri eman beharko dio gobernu-organoari, eta hark izango du horren inguruan sor daitezkeen zalantzak edo gatazkak ebazteko eskumena.

Iruzurra kontrolatzeko organoak edozein egoera prebenitzeko eta antzemateko barne-kontrolako sistema proposatuko du, planaren neurrien jarraipen-txostenak egingo du eta, hala badagokio, neurri zuzentzaile egokiak proposatuko ditu eta behar duen aholkularitza edo txostenak eskatu ahalko ditu. Iruzuraren aurkako neurrien ezarpena bermatzeko, departamendu edo zentro kudeatzaile guztiek zazpi lan eguneko epean eskatzen dieten informazio- eta lankidetzak-emateko betebeharra dute.

Era berean, kudeaketa-sistema informatikoetan dagoen informazioa kontsultatu eta aholkularitza zein tekniko tekniko ematea eskatu ahalko ditu.

7. OPARIEN POLITIKA

Udaleko langileek eta kargudunek ez dute inolako interferentziarik edo eraginik izango kontratistengan, azpikontratistengan edo funtsak jasotzen dituztenengan, baldin eta haien inpartzialtasuna, osotasuna eta objektibotasun profesionala alda baditzakete.

Langile publikoek eta udal-kargudunek ezin izango dute onartu, ez zuzenean, ez zeharka, opari edo onura pertsonalik, ordainketarik, komisiorik edo beste edozein onurarik beren jardun profesionalaren eremuan, ez udalaren funtsak jasotzen dituztenekin edo udalarekin edo haien kontura diharduenarekin inolako harremanik izan nahi dutenekin duten harremanetan, baldin eta harreman komertzial, profesional edo administratiboetan, publiko zein pribatuetan, eragin desegokia badute.

Era berean, langileek eta kargudunek ezin dute oparirik, ordainketarik, komisiorik edo beste edozein onura pertsonalik eskatu edo onartu funtsak jasotzen dituztenengandik, ezta Udalarekin edo haien kontura diharduenarengandik ere.

Politika honen ondorioetarako, eta adierazpen-ondorioetarako soilik, opari edo onura pertsonaltzat hartuko dira edozein motatako opariak, ondasunak, zerbitzuak, ikuskizunetarako edo ekitaldietarako sarrerak, bidaiak, lehentasunezko tratua, deskontu bereziak edo udaleko langile eta kargudunei eskaintzen, agintzen edo ematen zaien beste edozein arreta.

Mintegietara eta prestakuntza-jarduera hutsetara joatea, bai eta bazkari edo gosari informatiboak ere, ez dira onura pertsonaltzat hartuko, salbu eta, haien kostua, lekua, testuingurua edo prestazio osagarriak direla-eta, helburu horretarako neurritz kanpokoak badira.

8. OTORDUEN ETA JOAN-ETORRIEN GASTUAK

MENDAROKO

UDALA

Udalak beti eta une oro jardungo du austeritate- eta proportzionaltasun-irizpideen arabera, eta hartzaileen portaera ere irizpide horien buru izan behar da.

Mantenutik eta joan-etorrietatik eratorritako gastuen tratamendua Udalean indarrean dagoen gastuen kontrolerako prozeduran xedatutakoaren arabera arautuko da.

Enplegatu publikoek eta udal-kargudunek beren eginkizunak betetzearekin eta Udalaren izenean eta ordezkartzan jarduerak garatzearekin lotutako gastu oro behar bezala justifikatu beharko dute, kasu bakoitzaren inguruabar zehatzen arabera, eta behar bezala dokumentatu beharko da.

Ondorioz, ez dira onartuko behar bezala justifikatuta ez dauden otordu- eta joan-etorri-gastuak.

9.- KONTABILITATE-ERREGISTROAK

Bere jarduerak arautu behar dituen gardentasun-printzipioarekin bat etorriz, Udalak kontabilitateko barne kontroleko sistema egoki bat izango du. Horrek Udalaren izenean eta haren kontura egindako transakzio guztiak modu argi batez erakutsiko ditu, hori guztia aplikatu beharreko araudiaren arabera. Udalaren kontabilitate eta erregistroko liburuak zehatzak eta xeheak izan beharko dute, eta erabat debekatuta dago eragiketei buruzko informazio faltsuak edo engainagarriak egitea.

Alde horretatik, egindako transakzio guztiei estaldura emateko dokumentazio zehatza, egokia eta zentzuzko xehetasunekin gorde beharko da, eta informazioaren kudeaketari buruzko barne-politiken arabera zainduko da.

Nolanahi ere, eta beste baldintza batzuei kalterik egin gabe, guztiz debekatuta daude honako jokabide hauek:

1. Erregistratu gabe dauden kontuak egotea
2. Liburuetan ez erregistratzeko edo modu desegokian erregistratzeko eragiketak egitea.
3. Existitzen ez diren gastuen erregistroa.
4. Gastuen idazpenetan, ez dagokien beste azalpen bat jartzea.
5. Dokumentu faltsuak erabiltzea.
6. Kontabilitate-dokumentuak nahita suntsitzea legean aurreikusitako epea baino lehen.

10.- POLITIKA EZ BETETZEA

Hartzaile guztien erantzukizuna da hemen ezarritakoa betetzea. Politika honetan jasotako edozein neurri betetzen ez bada, dagozkion neurriak hartu beharko dira, indarrean dagoen diziplinazko eta bestelako lan arloko legeriaren eta kasu bakoitzari dagokionaren arabera.

Politika honen ondorioetarako, "Irregularitasuntzat" hartuko da Udalaren jarduerari aplikagarri zaion araudia eta legeria ez betetzea, zigor arlokoa barne, bai eta Politika hau osatzen duten arauetako edozein ere.

Irregularitasunak Proiektu bati eragiten badio, Udalak behar ez bezala erabilitako funtsak berreskuratzeko behar diren legezko neurri guztiak hartuko ditu.

MENDAROKO
UDALA

11.- EZ BETETZEAREN IKERKETA

Iruzurra Kontrolatzeko Organoa salaketak eta kontsultak jasotzeaz arduratuko da, eta Politika honetan adierazitakoaren arabera, dagokion izapidetzea emango die.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoa arduratuko da irregulartasunari buruzko gertakariak ikertzeaz, eta dagokion espedientea izapidetzeaz.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoa zuzenean edo zeharka – hirugarrenen bitartez– Irregulartasunean inplikaturik badago, organo horrek ezin izango du haren izapidetzean parte hartu, ez eta harekin lotutako alderdiren bat jorratzen den bileretan ere. Informazio guztia Udaleko gobernu organoaren esku jarriko da, eta organo horrek tramitatu beharko du une horretatik aurrera, eta hirugarrenengana jo ahal izango du horretarako.

Iruzurra Kontrolatzeko Organoak egiaztatuko du irregulartasuna egiazkoa eta zehatza dela, entzunaldi izapidea emango die eragindako eta lekuko guztiei, eta beharrezkotzat jotzen dituen eginbide guztiak egingo ditu. Hartzaile guztiak behartuta daude ikerketan leialki laguntzera. Lekukoen eta ukitutakoen esku-hartzea erabat konfidentziala izango da.

Espedientea izapidetu ondoren, Iruzurra Kontrolatzeko Organoak bidezkotzat jotzen duena ebatziko du.

Igorritako ebazpenak ondorioztatzen badu hartzaile batek (Udalarekin duen harremanaren izaera edozein izanda ere) irregulartasunen bat egin duela, Iruzurra Kontrolatzeko Organoak giza baliabideen arduradunari edo dagozkion diziplina neurriak aplikatzeko eskumena duenari jakinaraziko dio, eta horren berri emango dio Iruzurra Kontrolatzeko Organoari.

Emandako ebazpenak ondorioztatzen badu hirugarren batek irregulartasunen bat egin duela, ikuskapen organoak Lege Sailari jakinaraziko dio, dagozkion kontratu eskubideak balia ditzan, eta horren berri emango dio Iruzurra Kontrolatzeko Organoari.

Espedientearen ondorioz agerian geratzen bada legezko jarduketak egin behar direla, Iruzurra Kontrolatzeko Organoak Zerbitzu Juridikoei helaraziko dizkie jarduketak, kasu bakoitzean egokiak diren jarduketa administratiboak edo judizialak has ditzaten.

Atal honetan jasotako ondorioez eta proiektu bat abian jartzean eta lizitatzean berariaz aurreikusitako ondorioez gain, egiaztatzen bada proiektu jakin bati lotutako Hirugarren batek debekatutako jardueraren bat egin duela kontratazio publikoko prozedura batean edo proiektu bat gauzatzean, politika honetan aurreikusitakoarekin bat etorriz, Udalak honako aukera hauek egin ditzake:

- Betetzeko debekatuta dagoen praktika behar bezala eta berehala zuzentzeko eskatzea.
- Eragindako EBko funtsak itzultzeko eskatzea, hala badagokio.
- Udalarekin lotutako kontratuak esleitzeko Hirugarren hori ez dela hautagarria erabakitzea.
- Kontratu bat emateko Udalaren eragozpenik ezaren adierazpena ukatzea eta kontratuko neurri egokiak aplikatzea, hala nola etetea eta deuseztatzea.

MENDAROKO

UDALA

- Hirugarrenekin eta Proiektuekin zerikusia duten kontratuak Udalak ebatzi ahal izango ditu, honako egoera hauetakoren bat gertatzen bada:
 - Hirugarren batek aipatutako kontrolak aplikatzeari uko egitea, aurre egitea edo oztopatzea.
 - Hirugarrenak aplikatzekoak diren baldintza-agirian edo oinarri arautzaileetan araututako funtsezko baldintzetako edozein ez betetzea.

12.- BERRIKUSTEA ETA EGUNERATZEA

Plan hau Udalbatzak onartzen duen egunean sartuko da indarrean, eta indarrean egongo da baliogabetzea edo aldatzea onartzen ez den bitartean. Politika hau behar beste aldiz berrikusiko du Iruzurra Kontrolatzeko Organoak, eta gutxienez urtean behin.

Planaren aldaketa eta eguneratze bakoitzaren behin betiko onarpenak Udalbatzak onartu beharko ditu.

MENDAROKO
UDALA

I. ERANSKINA – IRUZURRAREN AURKAKO BORROKARAKO ADIERAZPEN INSTITUZIONALA

Mendaroko Udalak, bere eskumenen esparruan, iruzurraren aurkako politika indartzeko konpromisoa hartu du bere eginkizunen garapenean. Horretarako, arau juridiko, etiko eta moralak betetzeko estandar zorrotzak bere gain hartuko dituen tresna egokia ezarri nahi du, bai eta estandar horiek integritatearen, objektibotasunaren eta zintzotasunaren printzipioei atxikitu nahi ditu. Halaber toki-erakunde honek apustua egin nahi du iruzurraren eta ustelkeriaren aurkako kultura bat garatu eta areagotzeko, udalarekin harremanetan dauden edo harekin parte hartzen duten eragile guztiek hautematen dutena.

Mendaroko Udalak kultura etiko bat sustatu nahi du erakundearen barruan, iruzurrezko jokabideak edo jarduerak sorraraziko ez dituen eta horiek prebenitzea eta antzematea erraztuko duena.

Iruzurraren aurkako plan hau Udalaren osoko bilkuran onartuko da: alkatetzaren eta osoko bilkuraren eskumeneko gastuei, kontratazioei eta dirulaguntzei eragiten die; gastuak onartzeko espedienteen legezotasuna, segurtasuna eta gardentasuna babesten ditu; iruzurra kontrolatzeko organoa izendatzeko eta funtzio eta kontrol sistema berriak esleitzeko erabiltzen da;

Izan ere, Europako Batasunaren Tratatuaren 274. artikulua araberan, Batzordeak bere erantzukizunpean gauzatu behar du aurrekontua, finantza-kudeaketa onaren printzipioaren arabera.

Gainera, estatu kideek Batzordearekin lankidetzan jardun behar dute, baimendutako kredituak finantza-kudeaketa onaren printzipioaren arabera erabiltzen direla bermatzeko.

Era berean, Europako Erkidegoen aurrekontu orokorrari aplikatu dakioken finantza-erregelamendua onartzen duen Kontseiluaren 1605/2002 (EE, Euratom) Erregelamenduaren 53.ter artikulua 2. paragrafoari jarraituz, estatu kideek kudeaketa partekatua eremuan irregulartasunak eta iruzurrak prebenitu eta horiei aurre egiteko erantzukizuna dute. Irregulartasuna nahita egin den (iruzurra) edo ez, gastu horiek Europako aurrekontuaren baterako finantzaketatik kanpo utzi behar dira.

Plan hau udalaren egoitza elektronikoan eta gardentasun atarian argitaratuko da.

Barne-kontrolko sistema bat ezarri nahi da, iruzurrezko edozein jardura prebenitzeko eta, ahal den neurrian, detektatzeko eta, hala badagokio, horren ondorioak zuzentzeko. Horretarako, osotasun-, inpartzialtasun- eta zintzotasun-printzipioak hartu nahi dira kontuan bere eginkizunak betetzean.

Ondorioz, Mendaroko Udalak Iruzurraren aurkako Neurrien Plana onartzeko konpromiso instituzionala hartu du, HFP/1030/2021 Aginduaren 6.5 artikulua xedatutako nahitaezko edukia eta epeak kontuan harturik.

Zehazki, honako jardura hauek egiteko konpromisoa hartzen du, besteak beste, epe horren barruan:

1. Arriskuen analisia eta ebaluazioa

MENDAROKO

UDALA

2. Kode etiko bat idaztea.
3. Kanal Etikoaren Protokoloa idaztea.
4. Interes-gatazkak prebenitzeko politika idaztea.
5. Oparien, otorduen eta joan-etorrien politika idaztea.
6. Prestakuntza eta kontzientziazioa iruzurraren prebentzioaren arloan.
7. Iruzurra kontrolatzeko organoa izendatzea.

Mendaroko Udalak jakinarazpenetarako barne-kanalen bidez antzeman daitezkeen irregulartasunak edo iruzurraren eta ustelkeriaren susmoak salatuko ditu, eta iruzurraren aurkako koordinazio-erakunde eta -zerbitzuekin elkarlanean arituko da une oro.

Bereziki, konfidentzialtasun-printzipioa errespetatuz, Iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionalarekin lankidetzan arituko da. Iruzurraren aurkako Koordinazio Zerbitzu Nazionala da Iruzurraren aurka Borrokatzeko Europako Bulegoarekin (OLAF) elkarlanean iruzurraren aurka Europar Batasunaren finantza-interesak babesteko ekintzak antolatzeaz arduratzen den organoa.

Estatuko Administrazioaren Kontu-hartzailetza Nagusiaren barruan dago, eta, Diru-laguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorraren 25. xedapen gehigarriaren arabera, honako eginkizun hauek dagozkie:

- A. Estrategia nazionalen sorrera eta abiaraztea zuzentzea eta Europar Batasunaren interes finantzarioak babesteko beharrezkoak diren lege- eta administrazio-aldaketak bultzatzea.
- B. Sistema nazionalak Europar Batasuneko funtsen kudeaketarako izan ditzaketen gabeziak identifikatzea.
- C. Erakunde nazionalen eta OLAFen artean irregulartasunei eta iruzur-susmoei buruzko koordinazio- eta informazio-bideak ezartzea.
- D. Iruzurraren aurkako prebentzio eta borrokarako prestakuntza sustatzea

MENDAROKO

UDALA

II. ERANSKINA – ARRISKUAREN ERAGINA, PROBABILITATEA ETA EBALUAZIOA

Interes-gatazkaren, iruzurraren eta ustelkeriaren prebentziorako testa (II.B.5 Eranskina OHFP 1030/2021):

GALDERA	BETETZE-MAILA			
	4	3	2	1
1. Ba al dago "Iruzurraren aurkako neurrien Plan"-ik, erakunde betearazleari edo erakunde erabakitzaileari bermatzeko eta adierazteko kasuan kasuko jardueraren eremuan funtsak aplikatu beharreko arauen arabera erabili direla, bereziki, iruzurraren prebentzioari, ustelkeriaren eta interes-gatazken prebentzioari, detekzioari eta zuzenketari dagokionez?			X	
2. Egiaztatzen al da "Iruzurraren aurkako neurrien Plana" dagoela betearazpen-maila guztietan?			X	
Prebentzioa				
3. Ba al dago iruzurraren aurka borrokatzeko konpromisoa hartzen duen adierazpen gorenik?			X	
4. Autoebaluazio bat egiten al da arrisku espezifikoak, horien inpaktua eta horiek gertatzeko probabilitatea identifikatzeko eta aldizka berrikusteko?				X
5. Kode etiko bat zabaltzen da eta opari-politikari buruzko informazioa ematen da?			X	
6. Etika Publikoa sustatzen duen eta iruzurra detektatzea errazten duen prestakuntzarik ematen al da?			X	
7. Egin al da interes-gatazkak tratatzeko prozedurarik?		X		
8. Betetzen al da esku hartzen duten guztiek interes-gatazkarik ez dutela dioen adierazpena?				X
Detekzioa				
9. Zehaztu al dira iruzur-adierazleak edo alerta-seinaleak (bandera gorriak) eta jakinarazi al zaizkie langileei detektatzeko moduan daudela?			X	
10. Datuak aztertzeko edo arriskuak puntuatzeko tresnak erabiltzen dira?			X	
11. Ba al dago interesdunen batek salaketak aurkezteko biderik?				X

MENDAROKO
UDALA

12. Ba al dago salaketak aztertzeaz eta neurriak proposatzeaz arduratuko den Unitaterik?			X	
Zuzenketa				
14. Iruzurraren eragina ebaluatu eta sistemikotzat edo puntualtzat jotzen da?		X		
15. Erretiratzen al dira iruzurrak eragindako proiektuak edo horien zatia, BEMak finantzatutakoak edo finantzatu beharrekoak?		X		
Jazarpena				

Arriskuen analisia plan honi atxikitako Check list-aren arabera egingo da.

OHARRAK: Autoebaluazioa 1 batekin eta puntuazio txikiarekin egiten dugu, oraindik ez daukagulako formalki onartutako iruzurraren aurkako plana; hala ere, funtsen kudeaketa aplikatu beharreko araudiaren arabera egiten dela adierazi eta bermatzeko gai gara, udaletxean aplikatzen den barne-kontrolako sistemako kontuan hartzen du aplikatu beharreko legeria eta aurrekontua betearazteko araua, bai eta nahitaezko legezkotasuna kontrolatzeko eginkizuna ere.

Kontu-hartzailtzak arrisku-azterketa bat egingo du urtero, Finantza Kontrolerako Urteko Plana egin aurretik. Horren ondorioz, finantza-kontrol iraunkorreko eta auditoria publikoko jarduerak hautatzen dira, Finantza Kontrolerako Urteko Planean jasotako legezko betebeharraren ondorio ez direnak.

Agintaldiaren hasieran, hautetsi guztiek betetzen dute nahitaezko interesen erregistroa.

Aldez aurreko kontu-hartzailtzako eginkizunaren oinarritzko baldintzak benetako ikur gorri gisa edo aplikatu beharreko araudia bete ez izanaren alerta-seinale gisa funtzionatzen ari dira gure erakundearen. Udal-langileek ezagutzen dituzte.

HFP/1030/2021 Aginduak aipatzen dituen tresnetatik, BDNS erabiltzen ari gara (ez bakarrik publizitate-modu gisa, baizik eta, hala badagokio, kontrol-mekanismo gisa ere erabili ahal izan dugu).

Eta, gainera, Aginduak aipatzen ez duen arren, kontrol-jardueretan kontabilitate-sistemako informazioa erabili, tratatu eta aztertu ohi dugu, kontabilitate-programak ahalbidetzen diguna.

Urtero izapidetuko dira laburpen-txostenak eta ekintza-plana.

Arriskuen analisia gero eta osatuagoak izango dira.

MENDAROKO
UDALA

III. ERANSKINA – KODE ETIKOA

Mendaroko Udalak iruzurrari eta ustelkeriari aurre egiteko zero tolerantzia politika publikoki adierazi du Adierazpen Instituzional batean.

Udalak iruzurraren aurkako neurri eraginkorrak eta proportzionatuak martxan jartzeko prozedurak ditu, antzemandako arriskuak kontuan hartuta.

Prozedura horien barruan sartzen da, iruzurra prebenitzeko neurrien artean, Udaleko langile guztien jokabide-kode etiko bat zabaltzea. Kode hau funtsezko tresna da iruzurraren arloko balioak eta jokabideak transmititzeko, enplegatu publikoen jarduera gidatu eta arautu behar duten printzipioak bilduz.

I.- Mendaroko Udaleko langileen eguneroko jarduerak Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuaren Legearen testuategina onartzen duen urriaren 30eko 5/2015 Legegintzako Errege Dekretuaren 52.etik 54.era bitarteko artikuluetan jasotako printzipio etikoak betetzen direla adierazi behar du. Honako hau ezartzen dute artikuluko horiek:

VI. KAPITULUA

Enplegatu publikoen betebeharrak. Jokabide-kodea

52. artikulua. Enplegatu publikoen betebeharrak. Jokabide-kodea.

Enplegatu publikoek arduraz bete beharko dituzte esleituta dituzten zereginak, eta interes orokorrak zaindu beharko dituzte, Konstituzioari eta gainerako ordenamendu juridikoari men eginez, eta honako printzipio hauen arabera jardun beharko dute: objektibotasuna, osotasuna, neutraltasuna, erantzukizuna, inpartzialtasuna, konfidentzialtasuna, zerbitzu publikoari dedikazioa, gardentasuna, zorrotasuna, irisgarritasuna, eraginkortasuna, zintzotasuna, kultura- eta ingurumen-ingurunearen sustapena, eta emakumeen eta gizonen arteko jokabide-printzipio publikoak errespetatzea.

Kapitulu honetan ezarritako printzipio eta arauak informatuko dute enplegatu publikoen diziplina-araubidearen interpretazioa eta aplikazioa.

53. artikulua. Printzipio etikoak.

1. Enplegatu publikoek Konstituzioa eta ordenamendu juridikoa osatzen duten gainerako arauak errespetatuko dituzte.
2. Haren jardunak herritarren interes orokorrak asetzeari izango du helburu, eta inpartzialtasunera eta interes komunera bideratutako kontsiderazio objektiboetan oinarrituko da, alde batera utzita jarrera pertsonalak, familiakoak, korporatiboak, bezeroak edo printzipio horrekin talka egin dezakeen beste edozein alderdi.
3. Zerbitzuak ematen dituzten administrazioarekin, nagusiekin, lankideekin, mendekoekin eta herritarrekin leialtasun- eta fede oneko printzipioen arabera jardungo dute.

MENDAROKO

UDALA

4. Jokabide hori oinarrizko eskubideen eta askatasun publikoen errespetuan oinarrituko da, eta jaiotza, arraza- edo etnia-jatorria, generoa, sexua, sexu-joera, erlijioa edo sinesmenak, iritzia, desgaitasuna, adina edo beste edozein baldintza edo inguruabar pertsonal edo sozial dela-eta bereizkeriarik eragin dezakeen edozein jarduera saihestuko du.
5. Abstenitu egingo dira interes pertsonala duten gaietan, bai eta beren lanpostu publikoarekin interes-gatazkak sortzeko arriskua ekar dezakeen jarduera pribatu edo interes orotan ere.
6. Ez dute betebeharrak ekonomikorik hartuko, eta ez dute esku hartuko pertsona edo erakundeekiko finantza-eragiketetan, ondare-betebeharretan edo negozio juridikoetan, lanpostu publikoko betebeharrekin interes-gatazka eragin badezake.
7. Pertsona fisikoek edo erakunde pribatuak ez dute inolako mesede-traturik onartuko, ezta justifikaziorik gabeko pribilegioa edo abantaila dakarren egoerarik ere.
8. Eraginkortasun-, ekonomia- eta efizientzia-printzipioen arabera jardungo dute, eta interes orokorra lortzen dela eta erakundearen helburuak betetzen direla zainduko dute.
9. Ez dute eraginik izango izapideak edo administrazio-prozedura arintzean edo suntsiaraztean, bidezko arrazoirik gabe, eta, inola ere ez, horrek pribilegiorik badakar kargu publikoen titularren edo berehalako familia- eta gizarte-ingurunearen mesedetan, edo hirugarrenen interesak kaltetzen baditu.
10. Arduraz beteko dituzte dagozkien edo agintzen zaizkien zereginak, eta, hala badagokio, epe barruan ebatziko dituzte beren eskumeneko prozedurak edo espedienteak.
11. Zerbitzu publikora dedikatzeko printzipioaren arabera gauzatuko dituzte beren eskumenak, eta ez dute zerbitzu publikoaren aurkako jokaerarik izango, ezta zerbitzu publikoak gauzatzean neutraltasuna arriskuan jartzen duen beste edozein jokabide ere.
12. Sailkatutako gaiak edo legez zabaltzea debekatuta duten beste gai batzuk isilpean gordeko dituzte, eta kargua dela-eta ezagutzen dituzten gaiei buruz behar den diskrezioa izango dute, eta lortutako informazioa ezin izango dute erabili beren edo hirugarrenen onurarako, edo interes publikoaren kalterako.

54. artikulua. Jokabide-printzipioak.

1. Herritarrak, haien nagusiak eta gainerako enplegatu publikoak arretaz eta errespetuz tratatuko dituzte.
2. Lanpostuari dagozkion zereginak arduraz eta ezarritako lanaldia eta ordutegia betez beteko dira.
3. Goragokoen jarraibide eta agindu profesionalak beteko dituzte, non eta ez diren ordenamendu juridikoaren arau-hauste nabarmena; kasu horretan, berehala jakinaraziko dizkiete kasuan kasuko ikuskapen-organoei.
4. Herritarrei informazioa emango diete ezagutzeko eskubidea duten gai edo gaiei buruz, eta beren eskubideak baliatzeko eta betebeharrak betetzeko erraztasunak emango dizkiete.
5. Baliabide eta ondasun publikoak austeritatez administratuko dituzte, eta ez dituzte baliabide eta ondasun horiek erabiliko beren edo hurbileko pertsonen onurarako. Era berean, zaintzeko betebeharra izango dute.

MENDAROKO

UDALA

6. Ohiko usadio sozial eta kortesiazkoetatik harago doan edozein opari, mesede edo zerbitzu, baldintza onuragarrietan, baztertu egingo da, Zigor Kodean ezarritakoari kalterik egin gabe.
7. Dokumentuak jasota eta gordeta egongo direla bermatuko dute, gero arduradunei helarazteko eta entregatzeko.
8. Prestakuntza eta kualifikazioa eguneratuta edukiko dituzte.
9. Laneko segurtasunari eta osasunari buruzko arauak beteko dituzte.
10. Beren nagusiei edo organo eskudunei helarazita dauden unitateko eginkizunen garapena hobetzeko egokitzat jotzen dituzten proposamenak jakinaraziko dizkiete. Horretarako, enplegatu publikoen edo administratuen proposamenak jasotzea zentralizatzeko eskumena duen instantzia egokia sortzea aurreikusi ahal izango da, zerbitzuan eraginkortasuna hobetzeko
11. Herritarrei arreta eskatzen duten hizkuntzan emango zaiela bermatuko dute, baldin eta lurraldean ofiziala bada.

II.- Enplegatu Publikoaren Oinarrizko Estatutuan ezarritakoa alde batera utzita, PRTR neurrien betearazpenean parte hartzen duten kudeaketa-, jarraipen- eta/edo kontrol-lanak egiten dituzten pertsonak arreta berezia jarriko dute Etika eta Jokabide Kode hau betetzean EEMko funtsekin finantzaturako proiektuak kudeatzeko prozeduraren honako alderdi eta fase hauetan:

- 1) Kasuan kasuko gaien aplikatzekoa den Batasuneko, estatuko eta/edo eskualdeko legeria zorrotz beteko da, bereziki honako gai hauetan:
 - a) Gastuen hautagarritasuna.
 - b) Kontratazio publikoa.
 - c) Laguntza-erregimenak.
 - d) Informazioa eta publizitatea.
 - e) Ingurumena.
 - f) Aukera-berdintasuna eta diskriminaziorik eza.
- 2) EEMeko funtsen kudeaketarekin, jarraipenarekin eta kontrolarekin zerikusia duten langile publikoek gardentasunean oinarrituta beteko dituzte beren eginkizunak. Printzipio horrek argitasuna eta egiazkotasuna dakar barnean zein kanpoan ezagutarazten den edozein informazio edo daturen tratamenduan eta hedapenean.

Printzipio horren arabera, arretaz erantzun behar zaie informazio-eskaerei, interes publikoko arrazoiengatik sentikortzat jo daitekeen informazioaren osotasuna inola ere arriskuan jarri gabe.
- 3) Arreta berezia jarriko da gardentasun-printzipioa betetzeko:
 - a) EEMko funtsen finantzaturako laguntzak emateko prozesuen emaitzak ezagutarazten eta jakinarazten direnean.
 - b) Kontratazio-prozedurak garatzen diren bitartean
- 4) Gardentasun-printzipioa betetzeak ez du esan nahi langileek konfidentzialtzat jotzen den informazioa behar bezala erabili behar ez dutenik, hala nola, datu pertsonalak edo enpresetatik eta beste erakunde batzuetatik datorren informazioa. Hala ere, ezin izango dute erabili norberaren edo hirugarrenen onurarako, faborezko traturen bat lortzeko edo interes publikoaren kalterako.

MENDAROKO
UDALA

- 5) Interes-gatazka egongo da enplegatu publikoek EEMaren funtsekin zerikusia duten eginkizunak inpartzialki eta objektiboki betetzeko, baterako finantzatutako jarduketan onuradunekin familia-arrazoiak, arrazoi afektiboak, kideetasun politikoa, interes ekonomikoa edo beste edozein arrazoi dela-eta arriskuan jartzen direnean.

Interes-gatazka bat sortzen da enplegatu publiko batek bere interes pribatuak bere betebeharrak profesionalen aurretik jartzeko aukera izan dezakeenean.

III.- Kontu berezia izango da langile publikoek interes-gatazkarik sor ez dezaten, EEMaren funtsek finantzatutako eragiketetan, kontratazio-prozedurei eta laguntza publikoak emateari dagokienez.

1) Kontratazio publikoa.

a) Interes-gatazkako arriskuren bat identifikatzen bada, honako hauek egingo dira:

- i) Gertakariak inplikaturako pertsonarekin aztertzea, egoera argitzeko.
- ii) Pertsona hori kontratazio-prozeduratik kanpo uztea.
- iii) Hala badagokio, prozedura bertan behera uztea.

b) Benetan interes-gatazkarik sortu bada, zehapenen arloko lege-araudia aplikatuko da.

2) Laguntza publikoak.

a) EEMko funtsekin finantzatutako laguntzak hautatzeko, emateko eta kontrolatzeko prozesuetan parte hartzen duten enplegatu publikoek ez dute parte hartuko interes pertsonala duten gaietan.

b) Interes-gatazka sortzen bada, zehapenen arloko lege-araudia aplikatuko da.

IV.- Etika eta Jokabide Kode honen printzipioak ulertzea eta betetzea EEMeko funtsekin finantzatutako eragiketarako kudeatu, jarraitu eta/edo kontrolatzeko eginkizunak betetzen dituzten pertsona guztien erantzukizuna da.

Hala ere, komeni da erantzukizun espezifiko batzuk zehaztu eta zehaztea, lanbide-profilen arabera.

Langile guztiek: betebeharrak hauek dituzte:

- Kodean xedatutakoa irakurri eta betetzea.
- Lankideei, hornitzaileei, laguntza teknikoko enpresei, laguntzen onuradunei edo udalarekin interakzioan diharduen beste edozein pertsonari lan ingurunean zabaltzen laguntzea.

Zerbitzu-arduradunek, aurrekoen gain, betebeharrak hauek dituzte:

- Kodeari buruz sor daitezkeen zalantzak argitzen laguntzea.
- Hori betetzeko eredu izatea.

Zuzendaritza-organismoak: Langile guztiek Kodea ezagut dezaten sustatzea, bai eta Kodea betetzea eta haren aginduak betetzea sustatzeko betebeharra ere.

MENDAROKO
UDALA

IV. ERANSKINA – ADIERAZLEEN KATALOGOA (BANDERA GORRIAK)

Bandera gorriak alarma-seinaleak, pistak edo balizko iruzurraren zantzuak dira. Bandera gorria izateak ez du nahitaez esan nahi iruzurra dagoenik, baina jarduera-eremu jakin batek arreta gehigarria behar duela adierazten du, iruzur potentzial bat baztertzeko edo baieztatzeko.

Funtsen Koordinaziorako Batzordeak (COCOF) egindako EEGF, EGF eta KFrako iruzur- adierazleei buruzko informazio-oharra erreferentziatza hartuta, jarraian, bandera gorrien adibideen zerrenda ez-zehatza zerrendatzen da, iruzurrezkoak izan daitezkeen praktiken tipologiaren arabera sailkatuta.

1. IRUZURRA KONTRATUETAN ETA KONTRATAZIO PUBLIKOETAN

1.1. Ustelkeria, eroskeriak eta legez kanpoko komisioak

DESKRIBAPENA:

Eroskeria eta legez kanpoko komisioak "baliozko gauzaren" bat ematean edo jasotzean datza, administrazio-egintza batean edo enpresa-erabaki batean eragiteko..

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Gizarte-harreman estua dago enplegatu kontratatzaile baten eta zerbitzu-emaile edo hornitzaile baten artean;
- Enplegatu kontratatzailearen ondarea azalpenik gabe edo bat-batean handitzen da;
- Langile kontratatzaileak kanpoko negozio estali bat du;
- Kontratatzaileak legez kanpoko komisioak ordaintzeko ospea du sektorean;
- Dokumentatu gabeko aldaketak edo maiz gertatzen dira kontratuen balioa handitzen duten kontratuetan;
- Langile kontratatzaileak uko egiten dio kontratazio publikoarekin zerikusirik ez duen lanpostu batera igotzeari;
- Langile kontratatzaileak ez du interes-gatazkaren adierazpenik aurkezten edo betetzen.

1.2. Interes-gatazka

DESKRIBAPENA:

Kontratista den erakundeko langile batek kontratu batean ezkutuko finantza-interesen bat duenean, interes-gatazka sortzen da.

MENDAROKO
UDALA

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Kontratista jakin batek azaldu gabeko edo ohiz kanpoko faboritismoa du.
- Etengabe onartzen da lan garestia, kalitate eskasekoa, etab.
- Langile kontratatzaileak ez du interes-gatazkaren adierazpenik aurkezten edo betetzen.
- Langile kontratatzaileak uko egiten dio kontratazio publikoarekin zerikusirik ez duen lanpostu batera igotzeari.
- Badirudi enplegatu kontratatzaileak aparteko negozio bat zuzentzen duela edo lehiatzeko moduko sozietate batean lan egiten duten senideak dituela.
- Kontratazioaz arduratzen den enplegatu baten eta zerbitzu edo produktuen hornitzaile baten arteko sozializazioa.
- Kontratazioaz arduratzen den enplegatuaren aberastasunaren edo bizi-mailaren igoera ulertezina edo bat-batekoa.
- Litzitazioaren dokumentuak idazteaz arduratzen den pertsonak edo goi-mailako funtzionario batek kanpoko enpresa bat kontratatu nahi du dokumentazioa idazten laguntzeko, beharrezkoa ez bada ere.
- Prozedura negoziatu bat aukeratzen da, prozedura ireki bat egin daitekeen arren.
- Kontratazio-organoko langile batek lehiaketan parte har dezakeen enpresa batentzat lan egin du, kontratazio-organismoan sartu aurretik.

1.3. Lizitatzailerik baten aldeko zehaztapenak eta baldintza-agiriak

DESKRIBAPENA:

Baldintza-agiriek lizitatzailerik jakin baten kualifikazioetara egokitutako zehaztapenak dituzte, edo lizitatzailerik bakar batek bete ditzakeenak.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Eskaintza bakarra aurkeztea edo eskaintza kopuru txikia, lizitaziorako hautagai gisa;
- Prozedurako agiri gidarien eta kontratista irabazlearen produktu edo zerbitzuen arteko aparteko antzekotasuna;
- Beste lizitatzailerik batzuen kexak;
- Aurreko antzeko prozeduretan onartutakoak baino preskripzio murriztaileagoak edo orokorragoak dituzten agiriak;

MENDAROKO UDALA

- Ezohiko klausulak edo arrazoizkoak ez diren klausulak dituzten agiriak;
- Hornitzaile berari esleipen kopuru handia egitea;
- Kontratzaileen eta lizitzaile batzuen artean harreman pertsonalak egotea;
- Botere esleitzaileak marka jakin baten produktu bat definitzen du produktu generiko baten orde.

1.4. Kolusio-lizitazioak

DESKRIBAPENA:

Eremu geografiko edo eskualde bateko edo industria-sektore jakin bateko kontratista batzuek konspiratu egiten dute lehiari aurre egiteko eta prezioak igotzeko, lizitaziorako kolusio-mekanismo desberdinen bidez.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Eskaintza irabazlea handiegia da aurreikusitako kostuekin, prezio publikoen zerrondekin, industriako obra edo zerbitzu antzekoekin edo batez bestekoekin edo merkatuko erreferentziazko prezioekin alderatuta;
- Lizitzaile guztiek prezio altuak eskaintzen dituzte etengabe;
- Eskaintzen prezioak bat-batean jaisten dira lizitzaile berriek prozeduran parte hartzen dutenean;
- Esleipendunak eskualdearen, lan-motaren eta obra-motaren arabera banatzen/txandaten dira;
- Esleipendunak lizitzaile galtzaileak azpikontratatzan ditu;
- Ezohiko eskaintza-ereduak (adibidez, eskaintzek beherapen-ehuneko zehatzak dituzte, eskaintza irabazlea prezio onargarrien atalasearen azpitik doi-doi dago, kontratuaren aurrekontura zehazki eskaintzen da, eskaintzen prezioak altuegiak dira, gertuegiak, oso desberdinak, zenbaki biribilak, osatugabeak, etab.);

1.5. Datuen filtrazioa

DESKRIBAPENA:

Kontratazioaz, proiektuaren diseinuaz edo eskaintzen ebaluazioaz arduratzen diren langileek isilpeko informazioa filtratzen dute, lizitzaile bati proposamen tekniko edo finantzario bat egiten laguntzeko.

MENDAROKO
UDALA

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Lizitazio-prozeduren kontrola eskasa da; adibidez, epeak ez dira aplikatzen;
- Eskaintza irabazlea hurrengoaren azpitik dago;
- Eskaintza batzuk laster ireki dira;
- Eskaintza berantiarrak onartzen dira;
- Aurkeztutako azken eskaintza baxuena da;
- Eskaintza guztiak atzera botatzen dira eta kontratua berriro ateratzen da lizitaziora;

1.6. Aurkeztutako eskaintzak manipulatzeari

DESKRIBAPENA:

Kontratazioko langileek jasotako eskaintzak manipulatu dituzte, kontratista jakin bat hautatzen dela ziurtatzeko (eskaintzak aldatuz, "galduz", zehaztapenetan ustez egindako akatsengatik baliogabetuz, etab.).

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Lizitatuzaileen kexak;
- Kontrolik eza eta lizitazio-prozedura desegokiak;
- Eskaintzak jaso ondoren aldaketak egon direlako zantzuak;
- Akatsengatik baztertutako eskaintzak;
- Lizitatuzaile gaitua, zalantzazko arrazoiengatik baztertua;
- Prozedura ez da esleitu gabe utzi, eta berriro deitu da, nahiz eta eskatutako gutxieneko kopurua baino eskaintza gutxiago jaso.

1.7. Gastuaren zatikapena

DESKRIBAPENA:

Langile kontratatzaileek erosketa bat bi eskaera edo kontratu gehiagotan banatzen dute, goi-mailako zuzendarien lehia edo berrikuspenak saihesteko.

MENDAROKO
UDALA

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Antzeko helburua duten bi erosketa edo gehiago ikusten dira, esleipendun berari egindakoak, zuzeneko esleipen-prozedurak edo publizitate-atalaseak erabiltzeko onartutako mugen azpitik, edo lehia-berme handiagoko prozedurak eskatuko lituzketenak;
- Erosketak justifikaziorik gabe bereiztea, adibidez, eskulanerako eta materialetarako kontratu bereziak, biak lizitazio irekiko atalaseen azpitik egonik;
- Erosketa sekuentzialak, lizitazioen publizitatea egiteko betebeharraren atalasearen azpitik.

1.8. Kontratuen nahasketa

DESKRIBAPENA:

Antzeko hainbat eskaera dituen kontratista batek kostu berberak kargatzen ditu, eta gainfakturazioa eragiten du.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Antzeko fakturak aurkezten dira zeregin edo kontratu desberdinen esparruan;
- Kontratista berak aldi berean zeregin bat baino gehiagorengatik fakturatzen du.

1.9. Kostuak bidegabe igotzea

DESKRIBAPENA:

Kontratista batek iruzurra egiten du nahita, onargarriak edo arrazoizkoak ez diren edo kontratu bati zuzenean edo zeharka esleitu ezin zaizkion kostuak kargatuz. Lan-kostuak material-kostuak baino gehiago kargatu daitezke bidegabe, teorikoki langile baten lana edozein kontratutan karga baitaiteke.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Gehiegizko edo ohiz kanpoko lan-kargak adierazten dira;
- Kontratuaren aurrerapenarekin koherentziarik ez duten lan-kargak adierazten dira;
- Ordutegi-fitxetan aldaketa nabariak daude;
- Ezinezkoa da ordutegi-fitxak aurkitzea;
- Material-kostu berak kontratu bati baino gehiagori dagozkio;

MENDAROKO
UDALA

- Zeharkako kostuak zuzeneko kostuak bezala adierazten dira.

1.10. Prezioak modu desegokian finkatzea

DESKRIBAPENA:

Kontratistak bere prezio-proposamenetan kostuei edo prezioak finkatzeari buruzko datu gaurkotuak, osoak eta zehatzak agertzen ez dituenean ezartzen dira prezioak modu desegokian, eta horrek kontratua garestitzea eragiten du.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Kontratistak uko egiten dio kostuen egiaztagiriak aurkezteari, entregatzea atzeratzen du edo ez da aurkezteko gai;
- Kontratistak dokumentazio desegokia edo osatugabea aurkezten du.
- Prezioak ezartzeari buruzko informazioa zaharkitua dago;
- Badirudi prezioak altuak direla antzeko kontratuekin, prezio-zerrendekin edo sektoreko batez besteko prezioekin alderatuta.

1.11. Kontratuaren zehaztapenak ez betetzea

DESKRIBAPENA:

Kontratuaren zehaztapenak betetzen ez dituzten eta bete dituzten itxura egiten duten kontratistek iruzurra egiten dute.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Proben eta ikuskapenen emaitzak ez datoz bat kontratuaren zehaztapenekin;
- Frogak eta ikuskapenak ziurtatzen dituzten dokumentuak falta dira;
- Kalitatea eta emaitzak txarrak dira, eta erreklamazio-kopuru handia dago;
- Kontratistaren gastuen erregistroetan egiaztatzen da, adibidez, kontratistak ez dituela erosi obretarako behar diren materialak, ez daukala eta ez duela errentan eman beharrezko ekipamendua edo ez zuela behar besteko eskulanik lantokian.

1.12. Faktura faltsuak, puztuak edo bikoiztuak

DESKRIBAPENA:

MENDAROKO
UDALA

Kontratista batek nahita aurkezten ditu faktura faltsuak, puztuak edo bikoiztuak, bere kontura jardunez edo langile kontratatzaileekin kolusioan, ustelkeriaren ondorioz.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Fakturatutako ondasunak edo zerbitzuak ez daude inbentarioan, edo ezin da horien berri eman;
- Ez dago fakturatutako ondasunen edo zerbitzuen ordainagiririk;
- Fakturatutako ondasun edo zerbitzuen eskaera zalantzazkoa da edo ez dago;
- Kontratatistaren erregistroek ez dute jasotzen lana egin denik edo beharrezko kostuak egin direnik;
- Prezioak, zenbatekoak, artikuluen edo baldintzen deskribapenak gehiegizkoak dira, edo ez datoz bat kontratuaren xedearekin, eskaerarekin, ordainagirien erregistroarekin, inbentarioarekin edo erabilera-erregistroekin;
- Faktura asko daude, zenbateko bera, faktura-zenbaki bera, data bera, etab. dutenak;
- Ur-jauzi bidezko azpikontratazioak egin dira;
- Eskudiruzko ordainketak egin dira;
- Paradisu fiskaletan inskribatutako enpresei ordainketak egin zaizkie.

1.13. Zerbitzu mamuen emaileak

DESKRIBAPENA:

Kontratatistek enpresa mamuak sortzen dituzte eskaintza osagarriak kolusioan aurkezteko, kostuak puzteko edo gezurrezko fakturak sortzeko.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Zerbitzu-hornitzailea ezin da aurkitu enpresen direktorioetan, Interneten, Googlen edo beste bilatzaile batzuetan, etab.;
- Ezin dira zerbitzu-hornitzaileen helbideak aurkitu;
- Zerbitzu-emaileak aurkeztutako zerrendako helbideak edo telefono-zenbakiak faltsuak dira;

MENDAROKO

UDALA

- Paradisu fiskal batean inskribatutako enpresa batengana jotzen da.

1.14. Produktuak ordezkatzea

DESKRIBAPENA:

Kontratuan zehaztutako artikuluak kalitate apalagoko beste batzuekin ordezte da, erosleak horren berri izan gabe.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Bilgarri ez-ohikoak edo generikoak erabiltzen dira: ohikoak ez diren bilgarriak, koloreak edo marrazkiak;
- Espero zen itxura ez dator bat benetakoarekin;
- Aldeak daude produktuen identifikazio-zenbakien eta argitaratutakoen, katalogoan daudenen edo zenbaki-sistemaren artean;
- Probetan edo funtzionamenduan hautemandako akatsen kopurua batez bestekoa baino handiagoa da, ordezeko pieza goiztiarrak behar dira edo mantentze-lanen edo konponketen kostuak handiak dira;
- Betetze-ziurtagiriak kualifikatu gabeko edo ziurtatu gabeko pertsona batek sinatuta daude;
- Alde nabarmena dago zenbatetsitako kostuen eta materialen benetako kostuen artean;
- Serie-zenbakiak ez dira ohikoak edo ezabatuta daude; serie-zenbakiak ez datoz bat fabrikatzailearen zenbaki-sistema legitimoarekin;
- Inbentarioan edo fakturan jasotako artikuluen zenbakiak edo deskribapenak ez datoz bat eskaeran aurreikusitakoarekin.

2. **IRUZURRA DIRU-LAGUNTZETAN EDO LAGUNTZETAN**

2.1. Ustelkeria, eroskeriak eta legez kanpoko komisioak

DESKRIBAPENA:

Eroskeria eta legez kanpoko komisioak "baliozko gauzaren" bat ematean edo jasotzean datza, administrazio-egintza batean edo enpresa-erabaki batean eragiteko.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

MENDAROKO UDALA

- Gizarte-harreman estua dago Ebaluazio Batzordeko kide baten eta laguntzaren edo diru-laguntzaren onuradun baten artean.
- Diru-laguntza eman duen langilearen ondarea azalpenik gabe edo bat-batean handitzen da.
- Onuradunak eroskeriak ordaintzeko ospea du sektorean.
- Diru-laguntza ematen duen enplegatuak uko egiten dio diru-laguntzak edo laguntzak ematearekin zerikusirik ez duen lanpostu batera igotzeari.
- Diru-laguntzak edo laguntzak ematen dituen enplegatuak ez du interes-gatazkaren adierazpenik aurkezten edo betetzen.

2.2. Interes-gatazka

DESKRIBAPENA

Diru-laguntzak edo laguntzak ematen dituen erakundeko langile batek diru-laguntza batean ezkutuko finantza-interesen bat duenean, interes-gatazka sortzen da.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Laguntzaren hartzaile batek azaldu gabeko edo ohiz kanpoko faboritismoa du.
- Langile emaileak ez du interes-gatazkaren adierazpenik aurkezten edo betetzen.
- Enplegatu emaileak uko egiten dio diru-laguntzak edo laguntzak ematearekin zerikusirik ez duen lanpostu batera igotzeari.
- Badirudi enplegatu emaileak aparteko negozio bat zuzentzen duela edo lehiatzeko moduko sozietate batean lan egiten duten senideak dituela.
- Laguntzak emateaz arduratzen den enplegatuaren aberastasunaren edo bizi-mailaren igoera ulertezina edo bat-batekoa.
- Deialdiaren dokumentuak idazteaz arduratzen den pertsonak edo goi-mailako funtzionario batek kanpoko enpresa bat kontratatu nahi du dokumentazioa idazten laguntzeko, beharrezkoa ez bada ere.

2.3. Hitzartutako zehaztapenak

DESKRIBAPENA:

Deialdietan, laguntza-eskatzaile jakin baten kualifikazioetara egokitutako zehaztapenak jasotzen dira, edo eskatzaile bakar batek bete ditzakeenak.

MENDAROKO
UDALA

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Eskatzaile bakar batek edo gutxi batzuek erantzuten diote eskaintzen deialdiari.
- Beste eskatzaile batzuek erreklamazioak aurkezten dituzte.
- Zehaztapenak aurreko antzeko deialdietan baino nabarmen zorrotzagoak edo orokorragoak dira.
- Ohikoak ez diren edo arrazoizkoak ez diren zehaztapenak daude.
- Onuradun bati emakida asko eman zaizkio.
- Emate-prozesuan zehar, harreman edo lotura pertsonalak daude laguntza ematen duten langileen eta eskatzaile batzuen artean.

2.4. Datuen filtrazioa

DESKRIBAPENA:

Eskabideak emateaz edo ebaluatzeaz arduratzen diren langileek isilpeko informazioa filtratzen dute eskatzaile bati laguntzeko.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Emate-prozeduren kontrola eskasa da; adibidez, epeak ez dira aplikatzen.
- Epez kanpoko eskaerak onartzen dira.
- Eskaera egiteko aldiari, onuraduna posta elektronikoz edo beste bideren baten bidez komunikatu da emakidaren ardura duten langileekin.
- Emate-prozeduraz arduratzen ez den enplegatu baten ezohiko jokabidea, prozeduraren inguruko informazioa behin eta berriz eskatuz.

2.5. Aurkeztutako eskaintzak manipulatzeko

DESKRIBAPENA:

Langileek jasotako eskaerak manipulatzeko dituzte, eskatzaile jakin bat aukeratzeko dela ziurtatzeko.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

MENDAROKO

UDALA

- Beste eskatzaile batzuek erreklamazioak aurkezten dituzte.
- Emate-prozedurek prozedura urriak eta desegokiak dituzte.
- Jasotako eskaerek, dokumentu ofizialek edo harrera-ziurtagiriek aldatu izanaren zantzuak dituzte.
- Eskabide batzuk baliogabetzen dira akatsak dituztelako.
- Baldintzak betetzen dituen eskatzaile bat bazterten da, zalantzazko arrazoiak direla medio.
- Ebaluazio-batzordeko kideek ez dute aurkeztutako eskaerak ebaluatzeko behar den ezagutzarik, eta pertsona bakar batek menderatzen ditu.

2.6. Gehigarritasun-printzipioa ez betetzea

DESKRIBAPENA:

Onuradunak funts beretik datozen laguntzak jasotzen ditu, baina hainbat erakundetatik, eta gehiegizko finantzaketa edo onura gertatzen da.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Deialdiak ez du zehazten laguntzak beste finantzaketa-mota batzuekin duen bateraezintasuna.
- Ez dago hirugarrenengandik jasotako finantzaketaren euskarri den dokumentaziorik.
- Onuradunak ez du gastu-kontrolik eragiketari egotzitako gastuak eta sarrerak identifikatzeko.
- Gehiegizkoa da eragiketen baterako finantzaketa.
- Proiektu bera finantzaten duten hainbat finantzatzaile daude.
- Hirugarrenek emandako finantzaketaren izaera finalista falta da, eta ez dago finantzaketa banatzeko irizpiderik.
- Onuradunak ez ditu kontrolatzen proiektuari esleitutako mugarriak eta/edo helburuak.

2.7. Kostuak bidegabe igotzea

DESKRIBAPENA:

MENDAROKO
UDALA

Onuraduna batek iruzurra egiten du nahita, onargarriak edo arrazoizkoak ez diren edo diru-laguntza bati zuzenean edo zeharka esleitu ezin zaizkion kostuak kargatuz.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Gehiegizko edo ohiz kanpoko lan-kargak adierazten dira;
- Proiektuaren aurrerapenarekin koherentziarik ez duten lan-kargak adierazten dira;
- Ordutegi-fitxetan aldaketa nabariak daude;
- Ezinezkoa da ordutegi-fitxak aurkitzea;
- Material-kostu berak proiektu bati baino gehiagori dagozkio;
- Zeharkako kostuak zuzeneko kostuak bezala adierazten dira.

2.8. Prezioak modu desegokian finkatzea

DESKRIBAPENA:

Onuradunak bere prezio-proposamenetan kostuei edo prezioak finkatzeari buruzko datu gaurkotuak, osoak eta zehatzak agertzen ez dituenean ezartzen dira prezioak modu desegokian, eta horrek proiektua garestitzea eragiten du.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Onuradunak uko egiten dio kostuen egiaztagiriak aurkezteari, entregatzea atzeratzen du edo ez da aurkezteko gai;
- Onuradunak dokumentazio desegokia edo osatugabea aurkezten du.
- Prezioak ezartzeari buruzko informazioa zaharkitua dago;
- Badirudi prezioak altuak direla antzeko kontratuekin, prezio-zerrendekin edo sektoreko batez besteko prezioekin alderatuta.

2.9. Oinarrien zehaztapenak ez betetzea

DESKRIBAPENA:

Deialdiaren zehaztapenak betetzen ez dituzten eta bete dituzten itxura egiten duten onuradunek iruzurra egiten dute.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

MENDAROKO UDALA

- Proben eta ikuskapenen emaitzak ez datoz bat proiektuaren zehaztapenekin;
- Frogak eta ikuskapenak ziurtatzen dituzten dokumentuak falta dira;
- Kalitatea eta emaitzak txarrak dira, eta erreklamazio-kopuru handia dago;
- Onuradunen gastuen erregistroetan egiaztatzen da, adibidez, kontratistak ez dituela erosi obretarako behar diren materialak, ez daukala eta ez duela errentan eman beharrezko ekipamendua edo ez zuela behar besteko eskulanik lantokian.

2.10. Faktura faltsuak, puztuak edo bikoiztuak

DESKRIBAPENA:

Onuradun batek nahita aurkezten ditu faktura faltsuak, puztuak edo bikoiztuak, bere kontura jardunez edo langile kontratatzaileekin kolusioan, ustelkeriaren ondorioz.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Eskatzaileek adierazpen faltsuak aurkezten dituzte eskabideetan, hala nola sinatutako aitorenak, finantza-txostenak, konpromisoak, etab.;
- Fakturatutako ondasunak edo zerbitzuak ez daude inbentarioan, edo ezin da horien berri eman;
- Ez dago fakturatutako ondasunen edo zerbitzuen ordainagiririk;
- Fakturatutako ondasun edo zerbitzuen eskaera zalantzazkoa da edo ez dago;
- Onuradunaren erregistroek ez dute jasotzen lana egin denik edo beharrezko kostuak egin direnik;
- Prezioak, zenbatekoak, artikuluen edo baldintzen deskribapenak gehiegizkoak dira, edo ez datoz bat emakidaren xedearekin, eskaerarekin, ordainagirien erregistroarekin, inbentarioarekin edo erabilera-erregistroekin;
- Faktura asko daude, zenbateko bera, faktura-zenbaki bera, data bera, etab. dutenak;
- Ur-jauzi bidezko azpikontratazioak egin dira;
- Eskudiruzko ordainketak egin dira;
- Paradisu fiskaletan inskribatutako enpresei ordainketak egin zaizkie.

MENDAROKO

UDALA

2.11. Konkurrentzia mugatzea

DESKRIBAPENA:

Erakundeak ez die behar besteko hedapena ematen oinarri arautzaileei edo deialdiari, ez dira argi zehazten laguntzen onuradunek edo hartzaileek bete beharreko baldintzak, ez dira ezarritako epeak errespetatzen edo ez dira aplikatu beharreko baremoak argitaratzen.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Ez dira oinarri arautzaileak edo deialdia zabaltzen, legez eskatutako publizitate- eta gardentasun-printzipioak bete gabe.
- Onuradunek bete behar dituzten baldintzak ez dira argi geratzen edo anbiguoak dira; horren ondorioz, onuradun izan daitezkeenek ez aurkeztea erabaki dezakete edo onuradun jakin bat nahita hautatzea.
- Ustezko epez kanpo entregatutako eskabideak atzera botatzen dira, baldin eta epearen barruan aurkeztu badira edo epez kanpo aurkeztu badira eta onartu badira.
- Deialdia arautzen duten oinarriak argitaratzean, ez dira adierazten eskaerak baloratzeko baremoak.

2.12. Auditoria-aztarna galtzea

DESKRIBAPENA:

Erakundeak ez ditu betetzen auditoria-aztarnari buruzko Europako, nazioko eta/edo autonomia-erkidegoko araudian ezarritako baldintzak.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Erakundeak alde batera utzi du auditoria-aztarna bermatzeko aukera emango duen eragiketaren dokumentazio egokia.
- Deialdiak saihestu egiten du eragiketaren ondoriozko gastuak dokumentatzeko modua.
- Deialdian gastu hautagarrien definizio argi eta zehatza falta da.
- Proiektuetan kostuak kalkulatzeko metodoa falta da deialdian.

3. **FALTSUTUTAKO DOKUMENTUAK DETEKTATZEA**

3.1. Dokumentuen formatua

MENDAROKO

UDALA

DESKRIBAPENA:

Arautik eta oro har onartutako diseinutik desbideratzen diren dokumentuak zalantzan jarri behar dira.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Sozietatearen logotiporik gabeko fakturak eta gutunak.
- Paperean inprimatutako fakturak, ezarritako formularioez bestelakoak.
- Dokumentuaren letraren motan, tamainan, egiturari, kolorean eta abarretan ageriko desberdintasunak.
- Ezabatutako edo zirriborratutako zifrak, baimendutako pertsonen sinadurarik gabeko baliogabetzeak.
- A priori justifikatuta ez dauden baimendutako pertsonen sinadurarik gabeko eskuz idatzitako zenbatekoak edo elementuak dokumentu inprimatu batean.
- Letrarik eza edo letra gehiegi, jarraitutasunik eza testuaren lerroetan.
- Zigilu ofizialen ezohiko koloreak edo ertz biziak, ordenagailu-inprimagailu baten erabilera adierazten dutenak.
- Pertsonen sinadurak guztiz berdinak (formatuan eta tamainan) hainbat dokumentutan, ordenagailuz egindako faltsifikazioa iradokitzen dutenak. Eskuz idatzitako antzeko sinadurak, edo boligrafo berdinarekin egindakoak, aldi desberdinekin lotutako dokumentuetan.

3.2. Dokumentuen edukia

DESKRIBAPENA:

Dokumentuen edukia ez da ohikoa, eta, beraz, baliozkotasuna zalantzan jarri behar da.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Ezohiko datak, zenbatekoak, oharrak, telefono-zenbakiak eta kalkuluak.
- Falta diren erregistroak (kontrol sekuentzialetan)
- Kalkulu okerra faktura batean edo ordenagailu bidez egindako hartzekoen orri batean: adibidez, eragiketen baturarekin bat ez datozen guztizko zenbatekoak.
- Faktura batean nahitaezko elementurik ez izatea: data, identifikazio fiskaleko zenbakia, faktura-zenbakia, etab.

MENDAROKO UDALA

- Zigilu baten eta sinadura pertsonal baten posizio erlatibo bera dokumentu batzuetan, eta horrek irudi bat erabili dela iradokitzen du (eta ez benetako sinadura bat): ordenagailuz sortutako eta dokumentuak faltsutzeko erabilitako irudi bat izan daiteke.
- Sozietateen edo pertsonen harremanetarako daturik ez izatea, telefono-zenbakia adibidez.
- Fakturretan eta salgaiak entregatzeko oharretan serie-zenbakirik ez egotea, normalean serie-zenbakien bidez markatzen direnak (elektronikoa, ekoizpen- lerroak, etab.).
- Ondasunen edo zerbitzuen deskribapen lausoa.
- Desadostasunak eta anomaliak banku-kontuko zenbakietan (adibidez, ohikoak baino digitu gutxiago, zenbaki hori ez dator bat banku baten sukurtsal espezifikoko batekin, beste inkoherentzia ageriko batzuk).

3.3. Dokumentuen xehetasunak

DESKRIBAPENA:

Dokumentuen edukia ez da ohikoa, eta, beraz, baliozkotasuna zalantzan jarri behar da.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Kontratataren helbidea eta langilearen helbidea berdinak dira.
- Hornitzailearen edo onuradunaren helbidea sozietateak helbideratzen dituen erakunde batean dago.
- Onuradun bati edo helbide bati egindako ezohiko ordainketa-kopurua.
- Enpresa-jardueren erregistroan erregistratu gabeko entitateek jaulkitako fakturak eta salmenta-harremanak.
- Informazioa entregatzeko ezohiko atzerapenak.
- Onuradunak ez ditu jatorrizko dokumentuak aurkezten eskatzen zaizkionean.
- Dokumentuan jasotako datuak ez datoz bat erakunde berak emandako antzeko dokumentu batekin.
- Sozietateen erregistro publikoetan erregistratuta ez dagoen edo baliabide publikoetan aurkiezina den sozietate baten aipamena.

MENDAROKO

UDALA

- Sozietate sortu berri batek jaulkitako fakturak.
- Sozietatearen posta elektronikoko helbideak, atzerriko Interneteko zerbitzari batean faktura bat jaulkitzen dutenak.

3.4. Dokumentazioaren eta eskuragarri dagoen informazioaren arteko koherentzia eza.

DESKRIBAPENA:

Dokumentuen edukia ez dator bat eskuragarri dagoen informazioarekin, eta, beraz, zalantzan jarri behar da haien baliozkotasuna.

IRUZURRAREN ADIERAZLEAK:

- Koherentzia eza erakunde berak jaulkitako fakturen daten eta haien kopuruaren artean;
- Kontabilitatean erregistratu gabeko fakturak;
- Aurrekontuekin bat ez datozen fakturak, prezioari, kantitateari eta kalitateari, produktu-motari eta/edo emandako produktuaren edo emandako zerbitzuaren deskribapenari dagokienez;
- Gutuna/kontratua/dokumentua, sozietatearen ordezkari gisa diharduen pertsona batek sinatua, enpresen erregistro nazionalan ordezkari gisa izendatu ez dutenean.

Erakunde baten web orrian eskainitako informazioaren eta jaulkitako fakturaren arteko inkoherentziak: adibidez, erakundearen jardura ez dator bat fakturatutako ondasun edo zerbitzuekin.

BANDERA GORRIAK EGIAZTATZEKO ZERRENDA

Bandera gorriaren deskribapena	Antzeman al da prozeduran erakundeak definitutako bandera gorririk?	Oharrak	Hartu beharreko edo hartutako neurriak

MENDAROKO

UDALA

--	--	--	--

MENDAROKO
UDALA

V. ERANSKINA – INTERES GATAZKARIK EZAREN ADIERAZPENA

Espedientea	
Kontratua/Dirulaguntza	

Goian aipatutako kontratazio/dirulaguntzaren prozeduran inpartzialtasuna bermatzeko, neuk, behean sinatzen dudan edo dugunok (aurreratzean «dudan» 1. pertsonan), espedientea prestatzeko eta izapidetzeko prozesuan parte hartzen dudan aldetik, honako hau adierazten dut:

Lehenengoa. Honako informazio hauen berri dudala:

1. Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren uztailaren 18ko 2018/1046 (EB, Euratom) Araudiaren (EBren finantza-araudia) 61.3 artikulua «Interes-gatazka» honako hau ezartzen du: «interes-gatazka egongo da eginkizunen egikaritze inpartziala eta objektiboa arriskuan jartzen denean familia, afektibitatea, kidesun politikoa edo nazionala, interes ekonomikoa edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako edozein arrazoirengatik.»

2. Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64. artikulua «Ustelkeriaren aurkako borroka eta interes-gatazken prebentzioa» helburua da lehia ez desitxuratzea, prozeduraren gardentasuna bermatzea eta hautagai eta lizitatuak guztiei tratu-berdintasuna bermatzea.

3. Sektore Publikoaren Araubide Juridikoari buruzko urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23. artikulua «Parte ez hartzea» ezartzen duenez, prozeduran ez dute esku hartu behar «hurrengo paragrafoan adierazitako inguruabarretako batzuk betetzen dituzten administrazioetako agintariek eta langileek», hauek izanik:

- a) Kasuan kasuko gaian edo beste batean baldin eta gai horren ebazpenak eragina izan badezake interes pertsonala izatea; sozietate edo erakunde interesdunen bateko administratzailea izatea, edo interesdunen batekin ebatzi gabeko auziren bat izatea.
- b) Ezkontza-lotura edo antzeko egitatezko egoera izatea, eta laugarren mailako odolkidetasun-ahaidetasuna edo bigarren mailako ezkontza-ahaidetasuna izatea interesdunetako edozeinekin, erakunde edo sozietate interesdunen administratzaileekin eta prozeduran parte hartzen duten aholkulari, legezko ordezkari edo mandatariekin, bai eta bulego profesionala partekatzea edo horiekin elkartuta egotea aholkularitza, ordezkaritza edo mandaturako.
- c) Aurreko atalean aipatutako pertsonaren batekin adiskidetasun estua edo ageriko etsaitasuna izatea.
- d) Dagokion prozeduran aditu edo lekuko gisa parte hartu izana
- e) Zerbitzu-harremana izatea gaian zuzenean interesa duen pertsona fisiko edo juridikoarekin, edo azken bi urteetan hari edozein motatako zerbitzu profesionalak eman izana, edozein egoera edo tokitan».

Bigarrena. Ez nagoela EBren Finantza Araudiaren 61.3 artikuluan adierazitako interes-gatazkatzat jo daitekeen ezin egoeratan, eta ez nagoela lizitazio/emakida prozedurari eragin diezaiokeen

MENDAROKO

UDALA

Sektore Publikoaren Araubide Juridikoaren urriaren 1eko 40/2015 Legearen 23.2 artikuluko abstentzio-kausarik.

Hirugarrena. Konpromisoa hartzen dudala kontratazio-organoari/ebaluazio batzordeari jakinarazteko, luzamendurik gabe, interes-gatazkako edozein egoera edo abstentzio-kausa, egoera hori sortzen duena edo eragin dezakeena.

Laugarrena. Badakidala interes-gatazkarik ezaren adierazpena faltsua dela frogatzen bada, aplikatu beharreko araudiak ezartzen dituen diziiplina-ondorioak, ondorio administratiboak eta judizialak ekarriko dituela

Sinadura-Data	
Izen Deiturak	
NAN	

MENDAROKO

UDALA

VI. ERANSKINA – INTERES GATAZKA POSIBLEA PREBENITZEKO, DETEKTATZEKO ETA KUDEATZEKO DOKUMENTUA

Europako Batzordeak, 2021/C 121/01 Komunikazioaren bidez, interes-gatazkako egoerak saihesteko eta kudeatzeko orientabideak ematen ditu, Finantza Araudiaren arabera (Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2018ko uztailaren 18ko EURATOM 2018/1046 EB Araudia, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza- arauari buruzkoa). Bertan zehazten da:

Interes-gatazkan zerikusia izan dezaketen eragileak honako hauek izango dira:

- Kudeaketa-, kontrol- eta ordainketa-lanak egiten dituzten enplegatu publikoak eta eginkizun horietako batzuk eskuordetu zaizkien beste agente batzuk.
- Onuradun pribatuak, bazkideak, kontratistak eta azpikontratistak, baldin eta haien jarduerak funtsekin finantzatzen badira, eta beren interesen alde egin badezakete, baina EBren finantza-interesen aurka ere, interes-gatazka baten esparruan.

Interes-gatazka eragingo lukeen egoera kontuan hartuta, honako hauek bereiz daitezke:

- Itxurazko interes-gatazka: enplegatu publiko edo onuradun baten interes pribatuek bere funtzioen edo betebeharren egikaritzea objektiboa arriskuan jar dezaketenean gertatzen da, baina, azkenik, pertsonaren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi zehatzekiko (edo alderdi horietan izandako ondorio batekiko) lotura identifikagarri eta indibidualik aurkitzen ez denean.
- Interes-gatazka potentziala: enplegatu publikoedo onuradun batek horrelako interes pribatuak dituenean sortzen da, eta interes horiek interes-gatazka sor dezakete etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu behar badituzte.
- Interes-gatazka erreala: langile publiko baten betebeharrak publikoaren eta interes pribatuen arteko gatazka dakar, eta enplegatu publikoak bere betebeharrak eta erantzukizun ofizialak betetzean modu bidegabean eragin dezaketen interes pertsonalak ditu. Onuradun baten kasuan, gatazka sortuko litzateke funtsen laguntza eskatzean hartutako betebeharren eta funtsen interes pribatuen artean, horiek modu bidegabean eragin baitezakete betebeharrak horiek betetzean.

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2021/241 (EB) Araudiak, 2021eko otsailaren 12koak, Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoa ezartzen duenak, ezartzen du Estatu Kideek neurri egokiak aplikatu behar dituztela Batasunaren finantza-interesak babesteko, Eta Berreskuratze eta Erresilientzia Mekanismoak finantzatutako neurriei dagokionez funtsen erabilera Batasuneko eta estatuko Zuzenbide aplikagarria egokitzen dela zaintzeko, bereziki iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazka prebenitu, detektatu eta zuzentzeari dagokionez.

Bestalde, Irailaren 29ko HFP/1030/2021 Aginduak, Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana kudeatzeko sistema eratzen duenak, 6. artikuluan, iruzurra, ustelkeria eta interes-gatazka

MENDAROKO UDALA

prebenitzeko, detektatzeko eta zuzentzeko mekanismoak indartzeari heltzen dio, eta ezartzen du nahitaezkoa dela prozedura bat izatea interes-gatazkari aurre egiteko, baita Berreskuratze, Eraldaketa eta Erresilientzia Plana gauzatzeko prozeduretan Interes-Gatazkarik Ezaren Adierazpena (IGEA) adierazpena bete behar dela. Aurreko arauetan xedatutakoa aplikatuz, dokumentu hau interes-gatazkako egoerak saihesteko hartu beharreko neurriak zehazteko egin da eta, gertatuz gero, detektatzeko eta kudeatzeko.

Espainiako araudiak berak interes-gatazkak sortzen diren egoera jakin batzuk arautu ditu, hala nola:

1. Sektore Publikoko Kontratuei buruzko azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 64., 71. edo 336. artikulua.
2. Diru-laguntzei buruzko azaroaren 17ko 38/2003 Lege Orokorraren 8. eta 13. artikulua.

Baliteke prebentzio-neurriak hartzea nahikoa ez izatea, eta, beraz, beharrezkoa da interes-gatazka nola antzeman zehaztea. Adierazpena (IGEA), berez, ez litzateke nahikoa izango, eragindako pertsonen inguruabarrak prozeduran zehar alda baitaitezke.

- a) Interes-gatazkak eraginpean hartutako pertsonak hierarkian gorago dagoenari jakinaraztea (Finantza Araudiaren 61. artikulua): BEEP betearazteko prozedura batean parte hartzen duen langileren bati interes-gatazka bat sortzeko arriskua dagoenean, pertsona horrek hierarkian gorago dagoenari igorriko dio gaia. Kontratazio-prozedura batean edo laguntzak emateko prozedura batean [edo beste edozeinean] interes-gatazka baten berri duten pertsonak edo erakundeek berehala jakinarazi beharko diote kontratazio-organoari edo laguntza ematen duen organoari.
- b) Hasierako adierazpena aurkeztu ondoren interes-gatazkako egoera bat sortzen bada, horren berri izan bezain laster deklaratu beharko da, prozeduran jarduteari uko egin beharko zaio eta kasua hierarkian gorago dagoenari bidali beharko zaio (horrek ez du esan nahi, nahitaez, hasierako adierazpena faltsua denik).

a) eta b) letretan deskribatutako kasu guztietan, ukitutako pertsonak edo balizko interes-gatazkaren berri duenak haren goragoko hierarkikoari igorriko dio, eta hark gertakariak aztertu beharko ditu inplikaturako pertsonarekin, egoera argitzeko, eta idatziz berretsiko du interes-gatazkarik dagoen ala ez. Hala bada, dagozkion neurriak hartu beharko ditu; hala badagokio, eragindako pertsonari prozeduran parte ez hartzeko eskatu beharko dio, edo, beharrezkoa bada, dagokion enplegatu publikoa prozedura horretatik baztertzeko, hura ezetsiz. Jerarkian gorago dagoenari jakinarazi bazaio kontratuak esleitzeko prozeduran edo laguntzak emateko prozeduran parte hartzen dutenek erabakiak hartzeko prozesuan bidegabe eragiteko edo informazio konfidentziala lortzeko saiakerak egin dituztela, eta hori egiaztatzen duen dokumentazioa izanez gero, kontratazio- organoari edo laguntza ematen duenari jakinaraziko zaio, indarrean dagoen araudiaren arabera hartu beharreko neurriak har ditzan.

- c) Interes-gatazkaren ondorioak gatazka bera gertatu ondoren detektatu diren kasuetan jarraitu beharreko prozedura: iruzur potentzialeko kasuetarako aurreikusitako prozedura aplikatuko

MENDAROKO

UDALA

da. Gertatutako gertaerak dokumentatuko dira, eta kudeaketa kontrolatzeko funtzioak dituen unitateari jakinaraziko zaio egoera, balorazio objektiboa egiteko eta neurri egokiak hartzeko. Hala badagokio, egintzak eta hartutako neurriak jakinaraziko zaizkio erakunde erabakitzaileari, edo jarduketak betearaztea agindu dion erakunde betearazleari; kasu horretan, erakunde erabakitzaileari jakinaraziko dizkio, eta hark jakinaraziko dio gaia Agintaritza Arduradunari, eta hark egokitzat jotzen duen informazio gehigarria eskatu ahal izango dio, jarraipena egiteko eta Kontrol Agintaritzari jakinarazteko.

MENDAROKO
UDALA

VII. ERANSKINA – GLOSARIOA ETA DEFINIZIO NAGUSIAK

Iruzuraren aurkako Plan honi honako definizio hauek aplikatuko zaizkio: (EB) 2017/1371 Zuzentaraua, Batasunaren finantza-interesei eragiten dien iruzurraren aurkako borrokari buruzkoa (PIF Zuzentaraua), eta 2018/1046 Erregelamendua (EB, Euratom), Europako Parlamentuarena eta Kontseiluarena, 2018ko uztailaren 18koa, Batasunaren aurrekontu orokorrari aplikatu beharreko finantza-arauei buruzkoa (EBren Finantza Erregelamendua).

Arriskuaren ebaluazioak iruzur-arrisku espezifikoak baino ez ditu lantzen, ez irregulartasunak.

Hala ere, ariketa modu eraginkorrean gauzatzeak zeharkako eragina izan dezake irregulartasunak prebenitzeko eta hautemateko orduan, oro har, irregulartasun horiek iruzurra baino kategoria zabalagoztat hartuta.

Asmoa da iruzurra eta irregulartasuna bereizten dituen faktorea.

IRREGULARTASUNA: Europako Erkidegoen finantza-interesak babesteari buruzko Kontseiluaren 1995eko abenduaren 18ko 2988/95 (EE, Euratom) Erregelamenduaren ondorioetarako, «Irregulartasun» terminoa kontzeptu zabala da, eta eragile ekonomikoek egindako irregulartasunak hartzen ditu, nahita egindakoak izan edo ez. 2988/95 (EE, Euratom) Erregelamenduaren 1. artikuluko 2. paragrafoak honela definitzen du irregulartasuna: «Zuzenbideko xedapen baten arau-hauste oro eragile ekonomiko baten ekintza edo ez-egite bati dagokiona, baldin eta ekintza edo ez-egite horrek erkidegoen aurrekontu orokorrari edo erkidegoek administratutako aurrekontuei kalte egiten badie, dela erkidegoen kontura zuzenean jasotako baliabide propioetatik datozen diru-sarrerak murriztuz edo ezabatuz, dela bidegabeko gastu baten bidez».

IRUZURRA: Iruzuraren definizioa Tratatuan Europar Batasunaren Tratatuaren K.3 artikulua oinarri hartuta ezarritako Hitzarmenak, Europako Erkidegoen finantza-interesak babesteari buruzkoak, honela definitzen du gastuen arloko «iruzurra»: «-Europar Batasuneko aurrekontu administratiboengatik edo aurreko aurrekontuengatik egindako ez-betetze orokorragatik erkidegoen aitorpenak edo dokumentu faltsuak, zehaztugabeak edo osatugabeak erabiltzea edo aurkeztea;

A) Kontratu publikoekin zerikusirik ez duten gastuen arloan, honako hauei buruzko edozein ekintza edo ez-egite:

- Batasunaren aurrekontuko edo Batasunak edo bere izenean administratutako edo Udalak kudeatutako aurrekontuetako funtsak edo aktiboak bidegabe erabiltzea edo funtsik gabe atxikitzea dakarten adierazpen edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatugabeak tratatzea, erabiltzea edo enplegatzea;
- Ondorio bera duen informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharrak ez betetzea;
- Funts edo aktibo horiek hasieran ematea eragin zuten helburuez bestelako helburuetarako behar ez bezala erabiltzea;

B) Kontratu publikoekin lotutako gastuei dagokienez, egilearentzat edo beste pertsona batentzat legez kontrako irabazi-asmoz egiten direnean, honako hauei buruzko edozein ekintza edo ez-egite:

MENDAROKO

UDALA

- Adierazpen edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatugabeak erabiltzea edo aurkeztea, Batasunaren aurrekontuko edo Batasunak administratutako aurrekontuetako funtsak edo aktiboak eta Udalak kudeatutakoak bidegabe erabiltzea edo funtsik gabe atxikitzea dakartenak;
- Ondorio bera duen informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharrak ez betetzea;
- Funts edo aktibo horiek hasieran ematea eragin zuten helburuez bestelako helburuetarako erabiltzea, Batasunaren finantza-interesei kalte egiten badie.

C) Diru-sarreraren arloan, honako hauei buruzko edozein ekintza edo ez-egite:

Adierazpen edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatugabeak erabiltzea edo aurkeztea, baldin eta Batasunaren aurrekontuko edo Batasunak administratutako aurrekontuetako edo haren izenean jarritako aurrekontuetako baliabideak eta Udalak kudeatutakoak legez kanpo murrizten badira;

Ondorio bera duen informazio bat jakinarazteko berariazko betebeharrak ez betetzea;
Legez lortutako onura bat ondorio berarekin bidegabe erabiltzea.

D) BEZaren baliabide propioetatik datozen diru-sarreraren arloan, mugaz gaindiko iruzurrezko sare batean egindako edozein ekintza edo ez-egite, honako hauei dagokienez:

- BEZari buruzko adierazpen edo agiri faltsuak, zehaztugabeak edo osatugabeak erabiltzea edo aurkeztea, Batasunaren aurrekontuko baliabideak gutxitzea dakartenak,
- Eragin bera duen BEZari buruzko informazioa jakinarazteko berariazko betebeharrak ez betetzea; edo
- BEZaren aitortzen zuzenak aurkeztea, ordainketa ez betetzea edo BEZa itzultzeko eskubidea legez kontra sortzea iruzur eginez disimulatzeko.

USTELKERIA: Batzordeak erabiltzen duen «ustelkeria» terminoaren deskribapen nahiko laxoa da postu publiko batek onura pribatuak lortzeko duen botere-abusua. Ordainketa ustelek beste iruzur mota asko errazten dituzte, hala nola fakturazio faltsua, gastu mamuak edo kontratu-baldintzak ez betetzea. Ustelkeria modurik ohikoena ordainketa ustelak edo antzeko onurak dira: hartzaile batek (ustelkeria pasiboa) emaile baten eroskeria onartzen du (ustelkeria aktiboa) mesede baten truke.

USTELKERIA AKTIBOA: Zuzenean edo bitartekari baten bidez funtzionario bati edozein motatako abantaila agintzen, eskaintzen edo ematen dion pertsona ororen akzioa, funtzionario horrentzat edo hirugarrenentzat, bere betebeharraren arabera edo bere eginkizunak betetzean Batasunaren finantza-interesei kalte egiteko edo kalte egin ahal izateko moduan jardun dezan edo jardun ez dezan.

USTELKERIA PASIBOA: Funtzionario baten akzioa, zuzenean edo bitartekari baten bitartez, edozein motatako abantailak eskatzen edo jasotzen dituen, berarentzat edo hirugarrenentzat, edo abantaila baten promesa onartzen duena, jardun dezan, edo jarduteari uko egiten dionean, bere

MENDAROKO

UDALA

betebeharraren arabera edo bere eginkizunak gauzatzean, Batasunaren finantza-interesei kalte egiteko edo kalte egiteko moduan.

INTERES GATAZKA: Interes-gatazka egongo da funtzioen jardun inpartzial eta objektiboa arriskuan jartzen denean familia-arrazoiengatik, arrazoi afektiboengatik, kidesun politiko edo nazionalagatik, interes ekonomikoagatik edo interes pertsonaleko zuzeneko edo zeharkako beste edozein arrazoiengatik. Interes-gatazka eragingo lukeen egoera kontuan hartuta, honako hauek bereiz daitezke (HFP 1030/2021 Agindua, III.C eranskina):

Itxurazko interes-gatazka: Enplegatu publiko edo onuradun baten interes pribatuek bere funtzioen edo betebeharren egikaritza objektiboa arriskuan jar dezaketenean gertatzen da, baina, azkenik, pertsonaren jokabidearen, portaeraren edo harremanen alderdi zehatzekiko (edo alderdi horietan izandako ondorio batekiko) lotura identifikagarri eta indibidualik aurkitzen ez denean.

Interes-gatazka potentziala: Enplegatu publiko edo onuradun batek horrelako interes pribatuak dituenean sortzen da, eta interes horiek interes-gatazka sor dezakete etorkizunean erantzukizun ofizial jakin batzuk bere gain hartu behar badituzte.

Interes-gatazka erreala: Langile publiko baten betebeharraren publikoaren eta interes pribatuen arteko gatazka dakar, eta enplegatu publikoak interes pertsonalak ditu betebeharraren edo erantzukizun ofizialak modu bidegabean betetzeko. Onuradun baten kasuan, gatazka sortuko litzateke funtsen laguntza eskatzean hartutako betebeharraren eta funtsen interes pribatuen artean, horiek modu bidegabean eragin baitezakete betebeharraren horiek betetzean.

Ikur gorria: Alerta-adierazle bat edo ikur gorri bat ezohiko zerbaitek gertatu dela eta ohiko funtzionamendu normalarekin bat ez datorrela adierazten duen adierazle bat da, eta zerbaitek aztertu behar dela adierazten duten alarma-seinale, pista edo balizko iruzurraren edo ustelkeriaren zantzu gisa eratzten da.

Erakunde bakoitzak alerta-adierazleak garatu behar ditu iruzur-mekanismoak ohikoenetarako eta errepikatzaileenetarako, horiek eraginkortasunez aplikatzeko prozedurak definitu behar ditu, bere prozedura-eskuliburuetan sartu behar ditu eta antzemateko moduan dauden langileei jakinarazi behar dizkie.

Oso garrantzitsua da ikur gorri baten aurrean erreakzionatzea: langileak eta arduradunak erne egotera behartzen ditu, eta iruzur-arriskua dagoela baieztatzeke edo ukatzeko beharrezko neurriak hartzera.

Ikur gorriak ez dakar iruzurrik, baina jarduera-eremu batek arreta behar du iruzur potentzial bat baztertzeko edo baieztatzeke.